

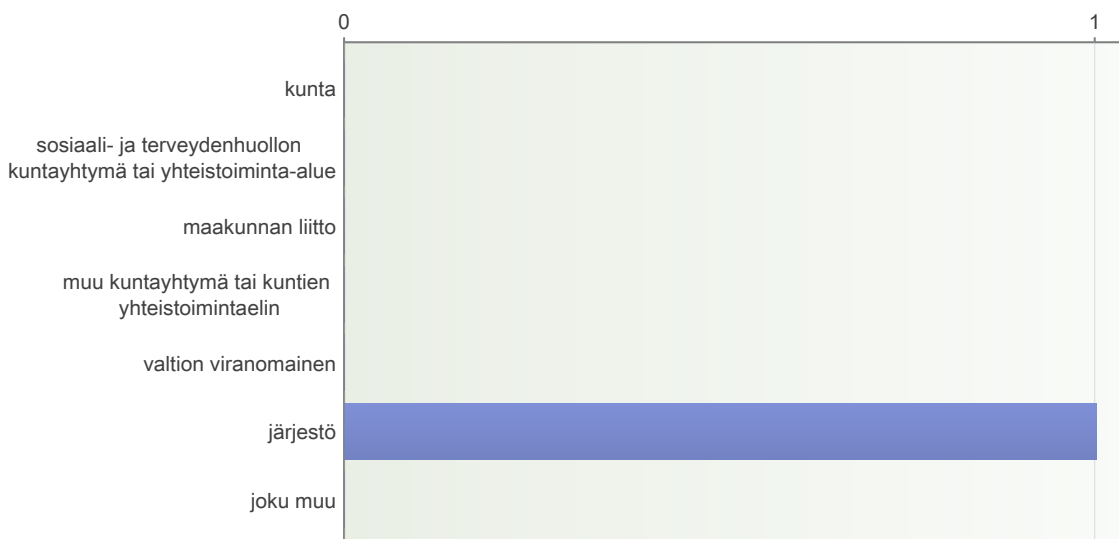
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyyntöön käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL	Marjo Katajisto	marjo.katajisto@jhl.fi / 0503653713		

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaistasaatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Uudistuksen alkuperäinen tavoite on toimiva integraatio sote-palveluissa. Nyt esitettyssä muodossa toteutuisi vain järjestäjä- ja rahoitus –integraatio, ei asiakkaan palveluiden tasolla toteutuva palveluiden eheys. Tämä voi olla uhkana palveluiden yhdenvertaiselle saatavuudelle, koska palvelurakenne on osin vaikeasti hahmotettava ja edellyttää kansalaiselta kykyä mm. käyttää sähköistä asiointia, valita ja verrata palveluntuottaja jne. Valmisteluvaiheessa mm. asiakasmaksulainsäädännön uudistaminen on auki. Se mihin suuntaan esimerkiksi asiakkaiden omavastuu palveluiden rahoituksessa kehittyy, vaikuttaa myös palveluiden yhdenvertaiseen saatavuuteen. Mahdollisuus käyttää terveydenhuollon palveluita maksukyvyistä riippumatta on tärkeä sosiaali- ja terveyspoliittinen tavoite.

Maakunnille ei tulisi asettaa valtion taholta yleistä ja laajaa velvollisuutta palvelujen avaamiseen markkinoille. Koska maakunnille säädettäisiin velvollisuus tarjota palvelut silloin, kun niitä ei ole markkinoilta saatavilla, tulee erityisesti syrjäseuduilla ylläpitää kahta päällekkäistä järjestelmää tai vähintään jatkuvaa varautumista palvelujen omaan tuottamiseen mahdollisten konkurssien tapahtuessa tai yrityksen vetäytyessä palvelujen tuottamisesta. Tämä kaksikertainen varautuminen ei voi olla näkymättä kustannuksissa, jotka tulevat maksettavaksi maakunnan asukkaille joko korkeampina palvelumaksuina, tai heikompana palveluna. Olisi

ensisijaisen tärkeää, että maakunta saisi alusta asti rakentaa palvelujen tuottamistapansa niin, että se on sopiva kyseisen maakunnan sijainnille, maakunnan asukkaiden tarpeille, maakunnan ja kunnan yhteistyölle ja suhteutettu käytettävissä oleviin varoihin.

4. 2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Vastaajien määrä: 1

- Esityksessä on monta tekijää, jotka saattavat johtaa kustannusten kasvuun:
Velvoite yhtiöittää valinnanvapauden piiriin tulevat maakunnan omat palvelut saattaa purkaa toimivat palvelurakenteet ja nostaa kustannuksia.
Keskiöön nousee hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ja sen organisointi maakunnissa ja kunnissa. Toiminnan sisältö jää kuitenkin vielä tulkinnanvaraiseksi ja erityisesti kuntien osalta toimeenpano: jääkö kuntiin tarvittavaa osaamista ja henkilöstöä? Miten kunnat selviytyvät tästä tehtävästä ylipäänsä sen jälkeen, kun maakunnille on siirretty 2/3 niiden tuloista ja niille jää merkittäviä muitakin tehtäviä sekä henkilöstöä? Maakunnan sisäinen ohjausjärjestelmä on monitasoinen ja edellyttää resursseja valvontaan ja ohjaukseen. Lisääntynyttä tarvetta ei pysty nykyisillä resursseilla hoitamaan.
Tietyillä esitetyillä ratkaisuilla mm. yhteishankintojen keskittäminen ja ICT-ratkaisut on pitkässä juoksussa mahdollisuus saada toivottua kustannusten kasvun hillintää, mutta näiden kautta ei missään nimessä saavuteta isoja miljardiluokan säästöjä. Yksityisille palveluntuottajille pitäisi ehdottomasti kohdentaa osa tietojärjestelmien ja yhteishankintojen kustannuksista, sillä ne hyötyvät näistä merkittävästi yritystoimintansa osana.
Toisaalta kustannusten kasvun hillinnän kannalta keskeistä näyttää olevan tulevaisuuden palvelulupauksen sisältö: ketä hoidetaan, millä omavastuusuudella ja mitä hoitoja, lääkkeitä ja menetelmiä julkisen palvelutarjonnan piiriin kuuluu. Palvelulupausta merkittävästi kaventamalla saadaan lyhytaikaisia säästöjä, jotka todennäköisesti kostaavat pidemmällä aikavälillä.
Valmistelussa on myös päivystyksen ja erikoissairaanhoidon rakenteiden uudistaminen. Päivystystoiminnan tulisi vastata myös kasvavaan kotihoidon ja erilaisten palveluasumisen asiakkaiden kiireelliseen hoidon tarpeeseen. Päivystyksen ja perusterveydenhuollon rajapinta on merkittävä sekä päivystyksen toiminnan sujumisen ja kustannusten hallinnan kannalta että asiakkaiden jatkohoidon laadun turvaamiseksi.
Päivystykseen ja ensihoitoon on suunnattava riittävät resurssit, jotka eivät saa olla pois muusta sosiaali- ja terveydenhoidon tai pelastustoimen perustyöstä.

5. 3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

- JHL näkee maakuntien itsehallinnon näkökulmasta keskeisinä ongelmina esityksessä mm.
  - oikeus päättää palveluiden tuotantotavasta on erittäin rajoitettu (valtioneuvoston päätösvalta yhteistoimintasopimuksissa ja palvelurakenteen ohjauksessa, laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvien palveluiden yhtiöittäminen)
  - maakunnan palvelulaitoksen demokraattinen ohjaus on kapea
  - oikeus päättää sisäisestä hallinnostaan osittain rajoitettu (mm.maakunnan palvelulaitos, valtakunnalliset palvelukeskukset)
  - oikeus sopia on rajoitettu; yhteistyö kuntien kanssa, valtakunnallisten in-house yhtiöiden palveluiden käyttövelvollisuus, lainanotto-oikeus
  - erityisesti järjestämislakiin sisältyvät valtioneuvoston ja ministeriön laajat ja avoimet toimivaltuudet ohjata maakunnan operatiivista toimintaa ja päätöksentekoa
  - investointien ohjaus
  - maakuntalain erittäin tiukat maakunnan alijäämän kattamisvelvollisuudet yhdistettynä ahtaaseen julkisen talouden rahoituskehyykseen ja maakuntien arviointimenettelyn käynnistäviin kriteereihin. Vaarana on, että

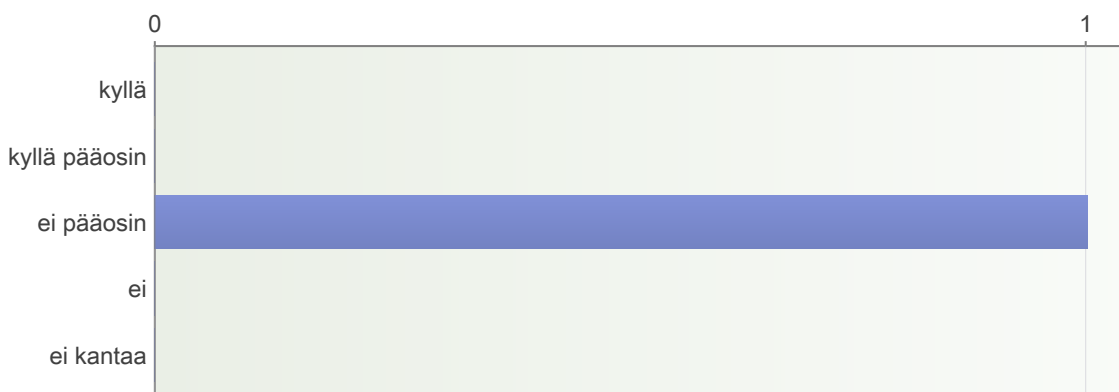
monet maakunnat joutuvat hyvin nopeasti arviointimenettelyyn. Kaksi vuotta on liian lyhyt aika aidosti muuttaa pysyvästi toiminnan rakenteita. Tähän tulee harkita pidempää siirtymäaikaa sekä yleisellä tasolla maakunnille taloudellista liikkumavaraa.

JHL ehdottaa harkittavaksi maakuntaveron käyttöön ottoa, ja esittää lainsäädännön asettamien velvoitteiden poistamista niiltä osin, kun niillä määrätään palvelujen käyttämisen tavasta, yhtiöittämisveloitteesta ja raskaista neuvottelumenettelyistä.

Sote- ja maakuntauudistuksella on merkittäviä vaikutuksia myös kuntien tukipalveluihin. Uudistuksen myötä perustettavat palvelukeskukset ja laissa määritelty käyttövelvoite rajoittaa merkittävästi alueellista yhteistoimintaa. Sosiaali- ja terveydenhuollon tukipalvelutehtävät ovat kunnissa merkittävä työllistäjä ja elinvoimatekijä. Laki tulee korjata niin, että sallittaisiin myös kuntien ja maakuntien yhteistoiminta alueilla.

6. 4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

Vastaajien määrä: 1

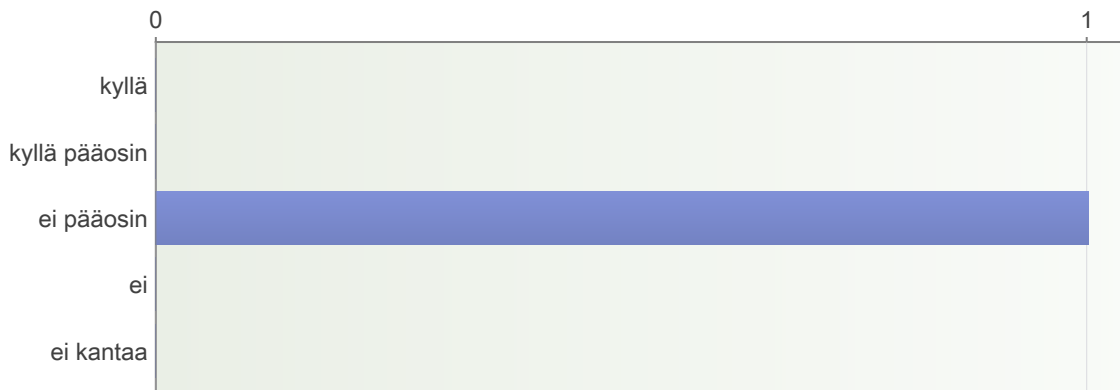
Avoimet vastaukset: ei pääosin

- JHL ei pidä järkevänä toteuttaa maakuntauudistustusta esitetyllä tavalla. Valtio ohjaa maakuntia tiukassa talousraamissa ja yksityiskohtaisia velvoitteita asettamalla. Maakunnalle ei jää esitetystä laissa aitoa valtaa päättää alueensa palvelujen järjestämisen tavasta, painotuksista ja esimerkiksi paikallisten työpaikkojen hyödyntämisestä. Laissa määritellyt neuvottelu- ja seurantamenettelyt ovat maakuntien osalta suhteessa valtioon tiukasti säädelty, mutta maakuntien ja kuntien yhteistyöstä säädetään löyhästi, vaikka maakuntien ja kuntien välinen toiminta ovat terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen, sekä sosiaali- ja terveystalouden integroinnin näkökulmasta aivan keskeistä. JHL ehdottaa harkittavaksi maakuntaveron käyttöön ottoa, ja esittää lainsäädännön asettamien velvoitteiden poistamista niiltä osin, kun niillä määrätään palvelujen käyttämisen tavasta, yhtiöittämisveloitteesta ja raskaista neuvottelumenettelyistä. Monet kunnat ovat purkaneet tilaaja-tuottajamalleja niiden raskauden vuoksi. Tilaaja-tuottaja -mallia perustellaan yleensä tuotetun suorituksen eli palveluntuottamisen paremmalla seurannalla ja taloudellisuudella. Tosiasiassa tilaaja-tuottaja -malli lisää hallintoa, heikentää palvelujen suoraa valvontaa ja monimutkaistaa julkisten palvelujen johtamisjärjestelmää. Julkista organisaatiota johdetaan demokraattisesti valitun päättävän elimen kautta. Maakuntavaltuustolle näyttää lain mukaan jäävän vain hyvin pieni mahdollisuus aidosti vaikuttaa maakunnan palveluihin ja niiden tuottamistapaan ehdotetun tilaaja-tuottaja -mallin ja sen organisointitavan johdosta, joka perustuu läpileikkaavaan järjestämisen ja tuottamisen erottamiseen, sekä moniportaiseen maakunta-palvelulaitos-tytäryhtiöt-palvelukeskukset rakenteeseen. JHL ei pidä tätä tarkoituksenmukaisena eikä itsehallinnollisesti vakuuttavana kehikkona. Maakuntalain 4 luvussa säädetään demokratiasta ja vaikuttamisesta. JHL pitää esitettyjä rajoituksia vaalikelpoisuuteen ja edustamiseen maakuntavaltuustossa,

maakuntahallituksessa, johtokunnissa ja –ryhmissä sekä eri toimielimissä liian tiukkoina. Esitetyillä säädöksillä olisi merkittäviä kielteisiä vaikutuksia sekä yhdenvertaisuuden, että maakuntademokratian toteutumiseksi. Nykyiset jäävyssäädökset takaavat sen, ettei omaa etua pääse ajamaan minkään maakunnallisen päätöksentekuelimen kautta. Vaalikelpoisuutta ei siten ole tarpeen varmuuden vuoksi rajoittaa.

7. 5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Maakuntaan on esitetty siirrettäväksi kaikkiaan 25 tehtävää, joiden lisäksi se voi ottaa järjestettäväkseen 5 tehtävää ja muita sille erikseen säädettyjä tehtäviä (maakuntalain 6 § Maakunnan tehtäväalat). Tehtävien moninaisuuden vuoksi JHL ei pidä järkevänä asettaa kategorista järjestämisen ja tuottamisen erottamista toisistaan. Tilaaja-tuottajamalli sopii erityisen huonosti työ- ja elinkeinopalveluihin, joita siirtyy maakuntiin ELY-keskuksista ja TE-toimistoista. TE-palveluihin liittyy paljon keskeistä julkista valtaa, jota maakuntalaissa ja sen tehtävämäärittelyssä ei ole riittävästi huomioitu. Julkisen vallan käyttöä suhteessa muuhun palvelutoimintaan ei voi kovin yksinkertaisesti erottaa toisistaan ilman, että siitä syntyy lisätyötä ja byrokratiaa. Palvelut tulisi voida järjestää maakunnassa nykyisen kaltaisella tavalla niin sanottuna omana työnä, jota täydennetään normaalina ostopalveluna niiltä osin, kuin sen katsotaan maakunnassa olevan tarkoituksenmukaista. Sosiaali- ja terveyspalveluihin liittyvä hyvinvoinnin edistäminen siirtyy maakuntien vastuulle. Myös kuntiin jää tältä osin tehtäviä, joita esityksessä ei ole määritetty. Toisaalta laissa asetetaan maakunnalle velvollisuus varmistaa, että sen alueelle kuuluvissa kunnissa toteutetaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävää. Maakunnan ja sen alueelle kuukuvien kuntien tulee lain mukaan valtuustokausittain neuvotella tehtävien hoitamiseen liittyvästä yhteistyöstä, tavoitteista ja velvoitteista. Neuvottelumenettelyä vaikeuttaa selkeät velvoitteet. Tehtävät tulee siis lainsäädännössä määritellä ja selkeyttää mm. kuntien velvollisuutta kerätä tietoja, joita sillä on velvollisuus seurata ja raportoida maakunnalle. Esimerkiksi oppilas- ja opiskelijahuollossa järjestämisvastuu on kunnilla ja resurssit siirtyvät osin maakuntaan (kuraattorit ja psykologit). Oppilas- ja opiskelijahuollon rooli terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi on tärkeä, ja esitetty ratkaisu vaikeuttaisi toiminnan tehokasta tuottamista. Kunnan tuleva rooli toiminnan rahoittamisessa on taattava, sillä oppilashuollolliset asiat lisääntyvät jatkuvasti.

8. 6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

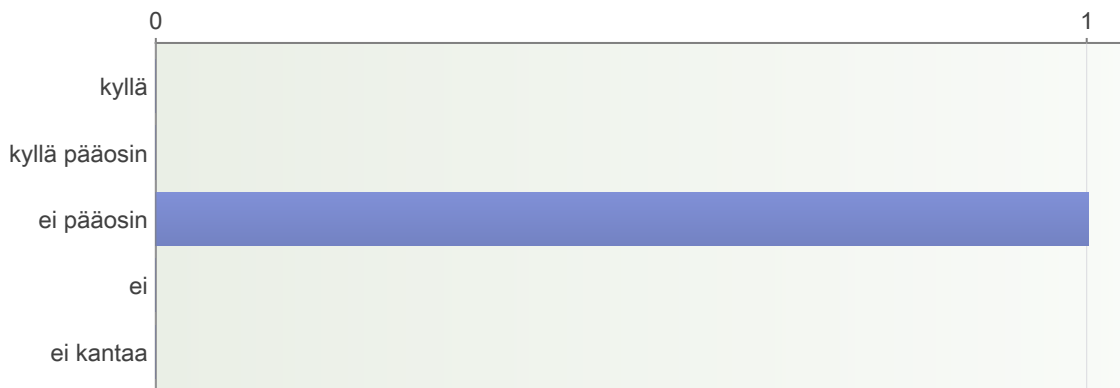

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Maakuntien asukkaille sekä alueella toimiville yhteisöille ja säätiöille säädetään oikeus tehdä aloitteita maakunnan toimintaa koskevissa asioissa. Mikäli aloitteen tekijöitä on vähintään 1 % alueen asukkaista, aloite on otettava käsittelyyn. Aloitteen keräämisaikaa on määritelty lakiesityksessä yksi vuosi. Lisäksi palvelun käyttäjällä on oikeus tehdä aloitteita kyseistä maakunnan palvelua koskevassa asiassa. Aloiteoikeudella tarkoitetaan myös yhdistyksiä ja yrityksiä. Lisäksi aloiteoikeus kattaa kaikki palvelut riippumatta siitä, kuka ne tuottaa tai miten ne tuotetaan. Lain perusteluosassa viitataan valinnanvapauden lisääntymiseen ja yli maakuntarajat ylittävään palvelujen käyttömahdollisuuteen, jotka on huomioitu osallistumismahdollisuuksissa. Yrityksen aloiteoikeus voisi JHL:n tulkinnan mukaan koskea esimerkiksi palvelun tuottajaksi pääsemistä. JHL ei pidä yritysten aloiteoikeutta tarpeellisena, sillä mikäli valinnanvapauslainsäädäntö tulee esitetyssä muodossa voimaan, pääsevät kaikki yritykset, jotka täyttävät palvelull asetetut kriteerit, tuottamaan palveluja. Yritysten aloite voisi koskea myös asetettuja kriteerejä, mitä JHL ei pidä tarkoituksenmukaisena käsiteltävänä asiana, eikä näe tämän mahdollisuuden avaamista tarpeellisena. Kansalaisten osalta aloiteoikeus on hyvä asia, mutta toteutuakseen täysimääräisesti tarvitaan merkittävää avoimuutta palvelujen tuottamisessa ja sen sisällöissä, sopimusten julkisuudessa ja kriteerien ymmärrettävyydessä. Kansalaisten osallistumismahdollisuudet turvataan parhaiten tuottamalla palvelut helposti käsiteltävissä olevalla mallilla ja mahdollisimman avoimesti. Kaikille niille yrityksille, jotka tulevat tuottamaan julkisrahoitteisia palveluja, tulee asettaa laaja julkisuuslain noudattamisen velvoite. Aloiteoikeus on siis olennainen osa maakuntademokratiaa ja oikein käytettynä se parantaa merkittävästi maakunnan asukkaiden vaikutusmahdollisuuksia. Aloiteoikeus on lähtökohtaisesti ja nimenomaan kansalaisten ja palvelukäyttäjien käyttöön aikanaan tehty työkalu ja siksi sen laajentaminen koskemaan myös yhteisöjä ja säätiöitä ei ole ollut kuntalaissa, eikä ole maakuntalaissa tarkoituksenmukaista.

9. 7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Hallituksen esityksessä palvelujen järjestäjän ja tuottajan erottaminen vietäisiin kunnissa tehtyjä kokeiluja (tilaaja-tuottaja –malli) pidemmälle siirtämällä tuotanto erilliselle oikeushenkilölle. Se merkitsee erittäin vakavaa riskiä, ettei järjestämisvastuussa oleva maakunta käytännössä pystyisi ohjaamaan eriytettyä palvelutuotantoa. Maakunnan palvelulaitoksen piiriin siirtyisi tosiasiallisesti myös merkittävää järjestämisvastuuseen kuuluvaa päätösvaltaa esim. hankkia tuottamisvastuulla olevia palveluitaan kilpailuttamalla. Maakunnalla on kaikissa olosuhteissa vastuu asukkaidensa palvelujen yhdenvertaisesta saatavuudesta. Palvelulaitoksen demokraattinen ohjaus on esityksessä kapea ja maakuntavaltuuston mahdollisuus ohjata palvelulaitoksen toimintaa on tehty lähes mahdottomaksi. Lakiesityksen mukaan palvelulaitos voisi organisoida esimerkiksi palvelutuotantoon liittyviä tukipalveluja tai lain sallimissa rajoissa muutakin palvelutoimintaa omistamiinsa in house -yhtiöihin tai kilpailluilla markkinoilla toimiviin yhtiöihin. Kirjaus edellyttää selkiyttämistä mm. liikelaitoskuntayhtymien ja liikelaitosten osalta. Maakunnalla tulee olla oikeus organisoida palvelut parhaaksi katsomallaan tavalla niin, että palvelut hyödyttävät koko maakunnan aluetta kunnat mukaan lukien. Jo tehtyjä isoja investointeja ja rakenteita on pystyttävä täysimääräisesti hyödyntämään. Erityisenä haasteena ehdotetussa monituottajamallissa on monia eri palveluja tarvitsevien asiakkaiden palvelujen yhteensovittamisen ja yhtenäisten palvelukokonaisuuksien turvaaminen. Sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistaminen tulee tehdä sosiaali- ja terveyspoliittisista tavoitteista käsin eikä uudistusta pidä alistaa elinkeinopoliittisille tavoitteille. Jos palvelulaitosten perustaminen toteutuu, organisaatiossa on turvattava myös henkilöstön edustus.

10. 8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

- Talouden ohjaus on liian tiukkaa. Taloudellisessa seurannassa tulisi ainakin erottaa investointeihin ja maakunnan toiminnan niin sanottuihin perusmenoihin kuluvat varat. Mikäli maakunnalla ei ole oikeutta ottaa lainaa tai investoida parhaaksi katsomallaan tavalla, se asettaa esteitä maakunnan haluamalle palvelujen tuottamisen tavalle. Jo tällä hetkellä kuntien investointeja ja alijäämää seurataan liian tarkasti ja se on osin johtanut epätarkoituksenmukaisiin ulkoistuksiin. Rikkailla pääomasijoittajilla on mahdollisuus rakennuttaa hoiva- ja päiväkotuja, jotka maksatetaan pitkän aikavälin kuluessa veronmaksajilta palvelujen kustannuksina ja vuokrina. JHL ei pidä tätä kehityskulkua mielekkäänä ja esittää siksi maakunnille aitoa omaa harkintavaltaa sekä palvelujen järjestämiseen, että taloudenpitoon.

11. 9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Vastaajien määrä: 1

- **Palvelukeskukset**
 Maakuntiin perustetaan yhteishankintojen palvelukeskus ja ICT-palvelukeskus, jotka ovat kannatettavia. Näillä on mahdollisuus saada kustannussäästöjä yhdistämällä mm. Kelan järjestelmäosaaminen ja Kanta-palvelun rakenteet tai hankinnoissa materiaalihankintojen ja hankintaosaamisen keskittäminen.
 Maakuntalain tulee olla kuntalain tapaan joustava ja mahdollistava niin, että kuntien ja maakuntien yhteistyö ja mahdollisuus sopia palvelujen hoitamisesta turvataan.
 Maakuntalakiin tulee lisätä säännös, joka mahdollistaa maakunnan ja kuntien välisen yhteistyön ja sopimisen sekä tehtävien hoitamisen samaan tapaan kuin yhteistyö kuntien kesken on kuntalain mukaan mahdollista.
 Yhteisesti organisoiduilla tukipalveluilla turvattaisiin monet jo tehdyt investoinnit ja palvelutuotannon jatkuvuus (esim. ravintohuolto / suuret keskuskeittiöt, toimitilahuolto ja tekniset palvelut / julkisen rakennusinfra- asianmukainen huolto). Yhteisesti organisoiduilla tukipalveluilla varmistettaisiin myös paikalliset työpaikat ja siten kunnan verotulot.
 Tukipalveluissa toimii tällä hetkellä suuri määrä valtakunnallisia, maakunnallisia ja alueellisia yhtiöitä, joilla on osaaminen ja resurssit toteuttaa laajoja muutosprosesseja ja tuottaa palvelut julkisille organisaatioille.
 Investoinnit järjestelmiin, osaamiseen ja henkilöstöön olisivat huomattavasti edullisemmat kuin kokonaan uusia organisaatioita perustettaessa. Useat yhtiöt ovat jo osa valtakunnallista tai maakunnallista rakennetta.
 Lain perusteluissa neljän palvelukeskuksen tehtävät ja mahdollisuudet järjestää palvelutuotantoaan eroavat toisistaan: osa palvelukeskuksista voisi tuottaa palveluita alihankkijoita käyttäen, osa palvelukeskuksista kilpailuttaisi palveluntuottajia tai perustaisi tytäryhtiöitä. Kirjaus johtaa monimutkaisiin tulkintoihin ja järjestelyihin, joten sitä tulee vielä selventää.

Esim. Maakuntalaki § 127 määrittelee toimitila- ja kiinteistöhallinnon palvelukeskuksen tehtävät.

Lakiesityksessä toimitila- ja kiinteistöhallinnon palvelukeskuksen tehtävänä on tuottaa tilapalveluja ja niihin välittömästi liittyviä muita palveluja. Lakiesityksestä ja sen perusteluista ei kuitenkaan selviä, mitä tilapalveluihin

välittömästi liittyvät palvelut ovat.

Lakiesityksestä ei selviä tukipalveluja tuottavan yhteisön, kuten liikelaitoskuntayhtymän, henkilöstön asema mikäli uudistuksen yhteydessä osa sen palveluista siirtyy valtakunnallisille palvelukeskuksille tai niiden tytäryhtiöille.

Palvelukeskuksilla olisi mahdollisuus tuottaa palveluitaan ilman kilpailutusta vuoteen 2022 asti. Voimaanpanolakiin kirjattu liikkeenluovutus -periaatteen noudattaminen päättyisi kuitenkin vuoden 2020 lopussa. Palvelukeskusten toiminnan organisointi johtaa mahdollisesti henkilöstön osalta toiminnan uudeleenyjärjestämiseen, joten siirtymäajan myös liikkeenluovutuksen osalta on ulotettava 2022 asti.

Maakunnan suorittaman ohjauksen ja valvonnan täytyy olla riittävän velvoittavaa. Julkisiin hankintoihin ja sopimuksiin liittyy nykyisellään runsaasti ongelmia ja huonon seurannan johdosta hinta- ja laatutietoisuus katoaa.

Maakunnan etua valvotaan sekä poliittisen päätöksentekojärjestelmän että virkamiestyön puitteissa. Koska seuranta ja valvontaa tulee entisestään vahvistaa moninaisten palvelujen tuottamistapojen myötä, on maakuntiin perustettava maakuntavaltuuston alainen, riippumaton ja puolueeton sisäisen tarkastuksen toimielin, jonka tehtävänä on valvoa palvelu- ja hankintasopimusten toteutumista, palvelulle asetettujen kriteerien toteutumista ja raportoida niistä säännöllisesti päättävälle elimille.

Maakunnat tulee velvoittaa aktiiviseen ohjaukseen maakunnan alueella toimivissa ja sen omistamissa yhtiöissä, tai niissä yhtiöissä tai muissa yhteisöissä, joissa se on jäsenenä. Ohjauksen toimenpiteisiin tulee kuulua henkilöstöpolitiikka sekä palveluiden laatu ja maakunnan kokonaistaloudellinen etu. Ohjaus tulee ulottaa koko yhtiörakenteiden ketjuun, ja sen tulee noudattaa avoimuuden periaatetta. Henkilöstöllä on oltava oikeus osallistua ja vaikuttaa maakunnan omiin ja maakunnan alueella toimivien julkisrahoitteisten palvelujen tuottajana toimivien yhtiön asioihin edustuksensa kautta.

Hankintalain uudistus ja maakuntien asema

JHL pitää tärkeänä, että julkisia hankintoja koskevan lainsäädännön uudistamisen yhteydessä mahdollistetaan maakuntien ja niiden omistamien valtakunnallisten yhtiöiden mahdollisuus hankkia tarvittaessa palveluja suoraan myös kunnilta ja niiden liikelaitoksilta ja kuntien omistamilta yhtiöiltä. Lisäksi lakiin tulee kirjata, että myös maakunnalliset kuntien ja maakunnan yhteisomisteiset yhtiöt tulevat mahdolliseksi.

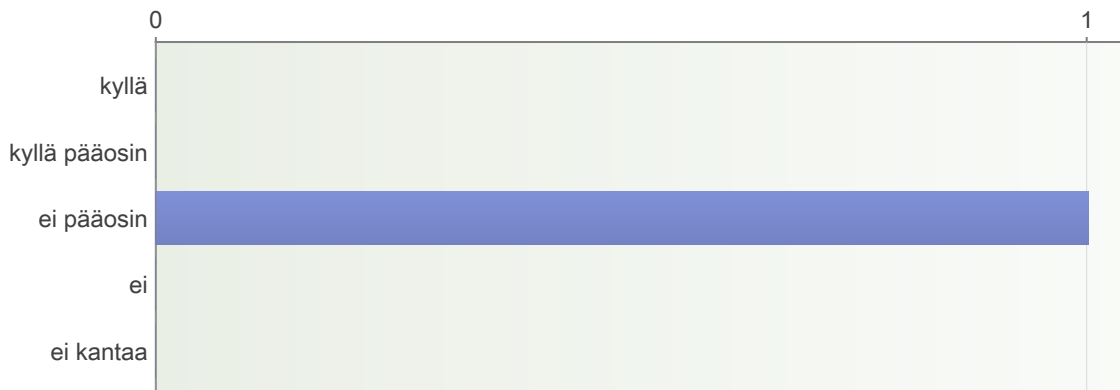
Hankintalakia tulee muuttaa siten, että hankintayksiköille tulee aito mahdollisuus keskinäiseen yhteistyöhön. Hankintayksikön ja sidosyksikön toiminta-mahdollisuuksia ei siten saa kansallisessa lainsäädännössä heikentää direktiivin mahdollistamiin säännöksiin verrattuna. Lisäksi hankintalakiesityksen 16 § rajoittaa tarpeettomasti hankintayksiköiden keskinäistä, normaalia yhteistyötä rajoituksilla, jotka sidosyksikölle on asetettu. Laissa pitäisi mahdollistaa edellä kuvatut hankinnat ilman velvoittavaa kilpailuttamista hankintayksiköiden välillä, eli hankinnat maakuntien ja niiden omistamien yhtiöiden ja kuntien sekä niiden liikelaitosten ja kuntien omistamien yhtiöiden välillä.

Maakuntien, kuntien ja kuntayhtymien tai niiden omistamien osakeyhtiöiden ei tule hankintalaissa kansallisesti rajoittaa enempää kuin EU-lainsäädäntö välttämättä edellyttää. Hankintalakiuonnosta tulee muuttaa niin, että kunnallinen yhtiö voisi myydä 20 %:a tuotannostaan markkinoille. Direktiivissä ei ole eu-romääräistä rajaa, joten se tulee kansallisesta lainsäädännöstä tarpeettomana poistaa. Tämä helpottaisi osaltaan tulevia kuntien ja maakuntien välisiä järjestyksiä ja toimisi kokonaistaloudellisesti parhaalla mahdollisella tavalla paikalliset olosuhteet huomioon ottaen.

12. 10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Maakunta, jonka tehtäväksi jokin palvelu on osoitettu, vastaisi mm. palvelun tarpeen, määrän ja laadun määrittelystä sekä palvelun tuottamistavasta. Muilla maakunnilla ei olisi päätösvaltaa keskitetyistä palveluista eivätkä ne saisi tuottaa eikä hankkia muualta mainittuja palveluja. Muiden maakuntien ainoa vaikutusmahdollisuus keskitettyihin palveluihin olisi 16 §:n mukainen valtuustokausittain laadittava yhteistyösopimus. Maakuntien itsehallinnon näkökulmasta on ongelmallista, että maakunta ei voisi vaikuttaa keskitettäviin palveluihin, keskitettyjen palvelujen tuottamistapaan eikä palveluista aiheutuneisiin kustannuksiin. Tällä ratkaisulla järjestämisvastuu on erilainen eri maakunnilla ja tosiasiallinen järjestämisvastuu jää epäselväksi. Palvelujen tuottamistavasta, määrästä, laadusta ja muista keskeisistä seikoista olisi sovittava yhteistyösopimuksessa velvoittavasti niin, että jokainen yhteistyöalueen maakunta pääsee niihin vaikuttamaan.

13. 11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa. Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

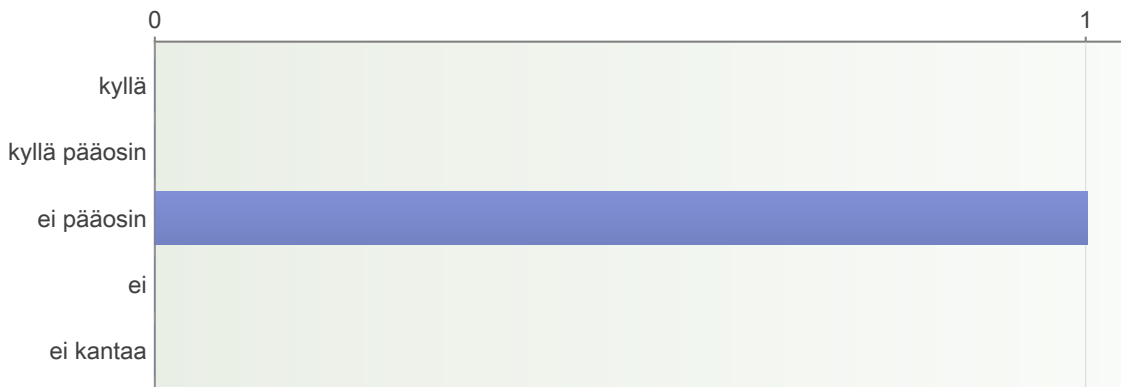

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Valtioneuvoston ja ministeriön laajat ja avoimet toimivaltuudet ohjata maakuntien operatiivista toiminta ja päätöksentekoa ovat ristiriidassa maakuntien itsehallinnon toteutumisen kannalta. Sitovuus ei ole perustelua siltä osin kuin valtiolle on annettu toimivaltaa päättää maakuntien yhteistyösopimuksesta lakiluonnoksen 18 §:n mukaisesti. Lisäksi sopimukset ovat monelta osin päällekkäisiä ja lakiluonnoksen perusteella jää vielä osin epäselväksi, kuka asioista viime kädessä päättää. Maakuntavaltuustojen roolista ei saa tulla sellainen, ettei niillä ole aitoa valtaa vaikuttaa oman maakuntansa asioihin. Laissa on määritelty yhteistyöalueella toimivien maakuntien velvollisuudesta rahoittaa järjestämisvastuussa olevan maakunnan toimintaa. Rahoitusmallin taustalla tulee olla avoin päätöksentekomalli ja mahdollisuus esimerkiksi aloitteiden kautta aidosti vaikuttaa toisen maakunnan alueella tehtäviin ratkaisuihin.

14. 12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Koska valinnanvapausmallin yksityiskohdat eivät ole tiedossa, integraation todelliseen toteutumiseen on vaikea ottaa kantaa. 23§ koskeva palvelun tuottajan velvollisuudet on esityksessä osin kesken. Palvelujen tuottajan

toimintaa on kyettävä ohjaamaan myös rahoituksen kautta, jotta mm. vältetään yli-/alihoidolta, huomioitaisiin vaikuttavuustekijät ja estettäisiin asiakaskunnan segregatio. On välttämätöntä, että kaikki valinnanvapausmalliin listautuvat yhtiöt noudattavat samoja julkisuusperiaatteita. Mahdollisuuksia avoimuuteen on olemassa yhtiöillekin. Esimerkiksi palveluntuottajien ja maakuntien välisiin sopimuksiin on mahdollista sisällyttää kohtia avoimuuden vaateille. Avoimuuden lisäämiseksi tarvitaan omavalvonnan rinnalle ulkoista arviointia ja auditointikäytäntöjä. Maakunnan palvelustrategiassa on määriteltävä, mikä osa hankinnoista kilpailutetaan innovatiivisuutta ja kustannusvaikuttavuutta parantavien uusien ratkaisujen kehittämiseksi. Kirjaus on ongelmallinen, jos maakunnassa ei luonnostaan ole pohjaa monituottaja -mallille. Lisäksi maakunnan palvelustrategiassa on otettava huomioon, miten sovitetään yhteen valinnanvapauden piirissä olevat palvelut ja muut sosiaali- ja terveyspalvelut. Maakunnalliset palvelustrategiat eivät saa johtaa kansalaisten yhdenvertaisen aseman heikentämiseen. Moninaisten palveluntuottajien määrä ja erilaiset palvelujen tuottamistavat ovat kirjava kokonaisuus, jonka hallinnointiin tarvitaan riittävät resurssit, valtuudet ja osaaminen.

15. 13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveyspalveluissa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

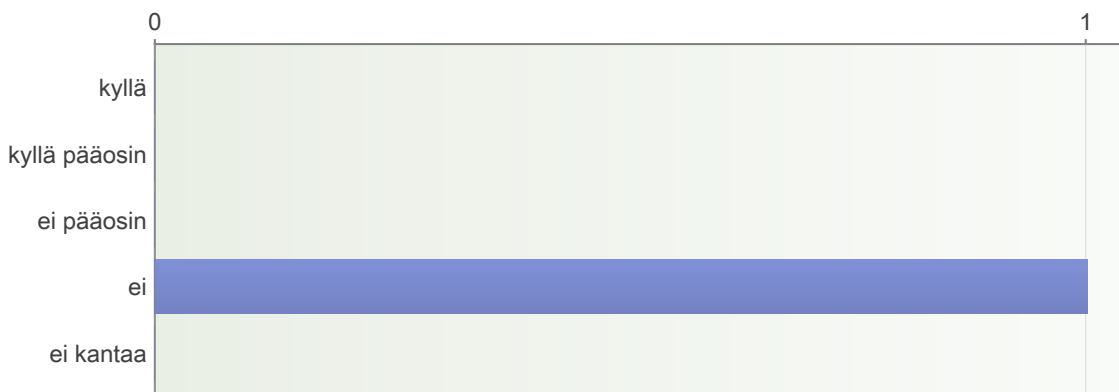
Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Lakiluonnoksen 19§:n mukaan valtio voisi antaa sitovia hallintopäätöksiä palvelurakenteen kehittämisen edellytyksissä, laajakantoisista investoinneista ja tietojärjestelmien toteuttamisesta. Palvelurakennetta ohjaavat päätökset edellyttäisi maakunnalta pitkäjänteistä kehittämistyötä; esimerkkinä lain yksityiskohtaisissa perusteluissa on mainittu laitoshoidon muuttaminen avohoidon toimintayksiköksi. Palvelurakenteiden kehittäminen edellyttäisi mm. yhdenmukaista asiakasmaksulainsäädäntöä, jotta muutokset eivät johtaisi kansalaisia eriarvoiseen asemaan. Kotihoidon yleistyminen on lisännyt myös lyhytaikaisten sairaalapalvelujen tarvetta. Eri palvelumuotojen ja palvelurakenteiden kehittäminen edellyttää osien integroimista hallituksi järjestelmäksi. Sitovien hallintopäätösten myötä valtion tulisi taata maakunnalle myös taloudelliset resurssit palvelurakenteiden kehittämiseen antamiensa linjausten mukaisesti. Tietojärjestelmäpalvelujen ja tiedonhallinnan toteuttamiseksi valtion ohjaus on tarpeen edellyttäen, että myös yksityisille palveluntuottajille kohdennetaan osa tietojärjestelmien ja yhteishankintojen kustannuksista, sillä ne hyötyvät näistä merkittävästi yritystoimintansa osana. Luvun 4 ohjauksen, suunnittelun ja kehittämisen tavoitteet ovat kannatettavia. Kuitenkin luvun säädöksissä on ristiriitaisuuksia liittyen siihen, onko ohjaus strategista vai sitovaa (vrt. 19§). Luvun säädösluonnoksissa Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle asetetaan useita laajakantoisia tehtäviä. Viime vuosina THL:een kohdistuvat supistukset ja irtisanomiset ovat rampauttaneet laitoksen toimintakyvyn. Voidakseen toteuttaa tehtäviään, niin THL:n kuin muidenkin STM:n asiantuntijavirastojen rahoituksen tulee olla

vakaalla pohjalla. Luvussa 6 säädetään valvonnasta. Lakiesitys lähtee siitä, että valvonnan tulee olla perustua palvelun tuottajan omavalvontaan ja valvontaviranomaisen ohjaavaan rooliin. Viranomaisen käytössä olevat keinot ovat vain yksi osa-alue asiakas- ja potilasturvallisuuden takaamisessa. Valvonnan organisaatiolla on oltava vahva sosiaali- ja terveydenhuollon substanssiasiantuntemus. Sote-valvonta tulee organisoida sisältö eli terveyden ja hyvinvoinnin tavoitteet huomioiden. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut ovat vahvasti sidoksissa kansalaisten perusoikeuksien toteutumiseen. Sote-uudistuksen myötä esimerkiksi valinnanvapaus laajenee ja siten myös uusia palvelun tuottajia tulee oletettavasti entistä enemmän. palvelun tuottajien kirjon laajetessa myös valvonnan resurssit tulee taata riittävänä.

16. 14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

Vastaajien määrä: 1

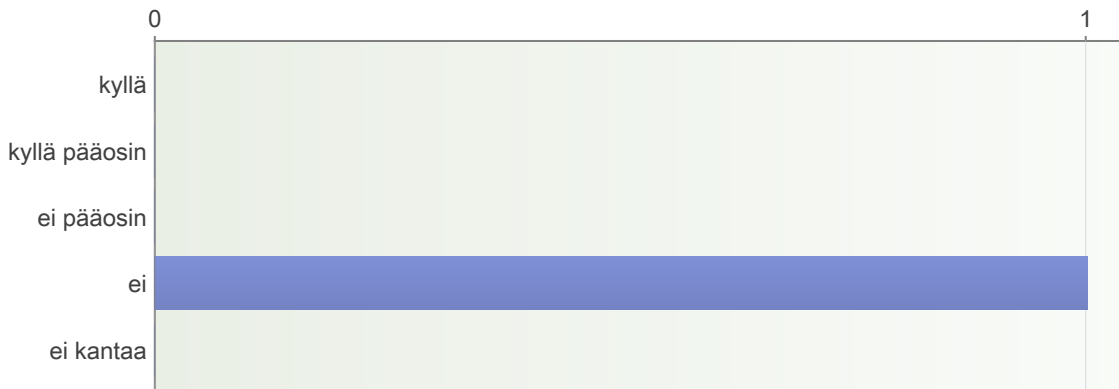

Avoimet vastaukset: ei

- Julkisen vallan käyttöä suhteessa muuhun palvelutoimintaan ei voi kovin yksinkertaisesti erottaa toisistaan ilman, että siitä syntyy lisätyötä ja byrokratiaa. Palvelut tulisi voida järjestää maakunnassa nykyisen kaltaisella tavalla niin sanottuna omana työnä, jota täydennetään normaalina ostopalveluna niiltä osin, kuin sen katsotaan maakunnassa olevan tarkoituksenmukaista. Monet kunnat ovat purkaneet tilaaja-tuottajamalleja niiden raskauden vuoksi. Tilaaja-tuottajamallia perustellaan yleensä tuotetun suoritteiden eli palveluntuottamisen paremmalla seurannalla ja taloudellisuudella. Tosiasiassa tilaaja-tuottajamalli lisää hallintoa, heikentää palvelujen suoraa valvontaa ja monimutkaistaa julkisten palvelujen johtamisjärjestelmää. Julkista organisaatiota johdetaan demokraattisesti valitun päättävän elimen kautta. Maakuntavaltuustolle näyttää lain mukaan jäävän vain hyvin pieni mahdollisuus aidosti vaikuttaa maakunnan palveluihin ja niiden tuottamistapaan ehdotetun tilaaja-tuottajamallin ja sen organisointitavan johdosta, joka perustuu läpileikkaavaan järjestämisen ja tuottamisen erottamiseen, sekä monipuoliseen maakunta-palvelulaitos-tytäryhtiöt-palvelukeskukset rakenteeseen. JHL ei pidä tätä tarkoituksenmukaisena eikä itsehallinnollisesti vakuuttavana kehikkona.

17. 15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitetun laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

- JHL ei kannata ns. yhtiöittämisvelvollisuutta. Yhtiöittämisvelvoitetta on perusteltu mm. sillä, että markkinoilla on jo yksityisiä palveluiden tuottajia ja sen vuoksi kilpailu voi vääristyä. Yhtiöittämisen uskotaan parantavan tuottajien vertailtavuutta. Ristiinsubventoinnin mahdollisuutta säännös ei poista; monimutkaiset yritysryppäitten sisäisten lainajärjestelyiden ja siirtohinnoittelun puitteissa se on edelleen mahdollista. Verotettavaa tulosta julkista rahoitusta saavat yritykset eivät aina takaa nykytilanteessakaan. Kehitys voi johtaa myös yleisen maksutason nousuun sekä kysynnän ja julkisen rahoituksen kohdentumiseen hyvinvoinnin kannalta epätarkoituksenmukaisella tavalla. Huomioitavaa on myös, että tilanteita jossa käytetään julkista valtaa ei voi/saa hoitaa muu kuin viranomainen. Tältä osin sote-palveluiden yhtiöittämisen ongelma tulee vastaan, etenkin sosiaalipalveluiden osalta. Perustettavat sote-osakeyhtiöt ovat jatkossakin julkisyhteisön (maakunnat) omistuksessa. Ne eivät voi siirtää julkista valtaa koskevia viranomaistehtäviä yhtiöidensä tehtäväksi voimassaolevan lain mukaan ja tuskin voivat sitä tehdä myöhemminkään. Tulevat maakunnat voivat tehdä haluamiaan organisointiratkaisuja ja yhtiöittämiä, mutta mikään laki ei edellytä sote-palveluiden yhtiöittämistä. Kyse ei ole kilpailuneutraliteetin vaatimuksista vaan poliittisesta linjauksesta. Mikäli poliittinen linjaus johtaa sote-palveluiden yhtiöittämiin, olennaista on, että julkisen vallan käyttö ja viranomaistehtävät pysyvät yhtiöiden ulkopuolella ja josta maakuntahallinto voi viranomaisena sen sijaan vastata. Pykälässä 22 linjataan hyvin yleisesti siitä, että laajan valinnanvapauden piiriin eivät kuuluisi sellaiset palvelut joiden käyttäminen edellyttää palveluohjausta tai lähetettä. Tältä osin kirjaus sulkee pois suuren osan sosiaalipalveluista ja perusterveydenhuollon palveluista. Yhtiöittämiselle on asetettu lakiluonoksessa takarajaksi vuosi 2020. Lain perusteluista ei ilmene, pitäisikö yhtiö olla myös toiminnassa määräajan jälkeen vai riittäisikö pelkkä yhtiön perustaminen.

18. 16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Ei vastauksia.

19. 17. Kysymys vain kunnille: Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

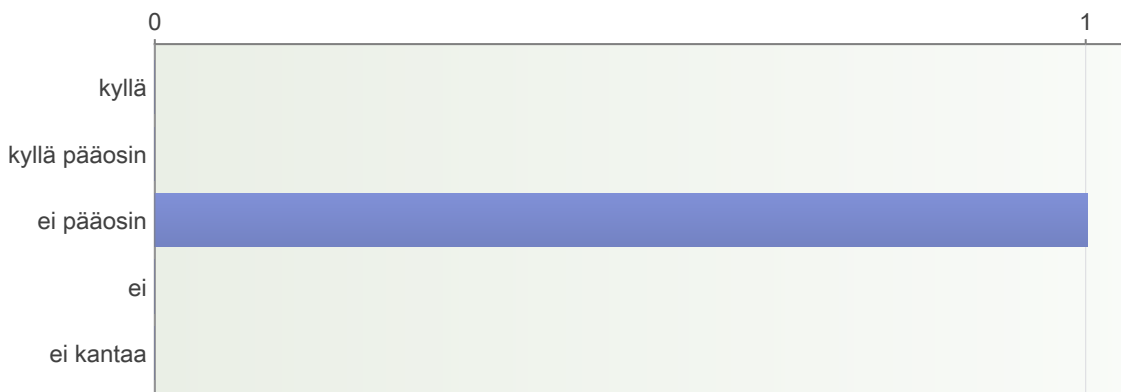
Ei vastauksia.

20. 18. Kysymys vain kunnille: Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöön)

Ei vastauksia.

21. 19. Väli-aikaishallinnosta sekä väli-aikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaanpanolain 2 luvussa. Onko väli-aikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

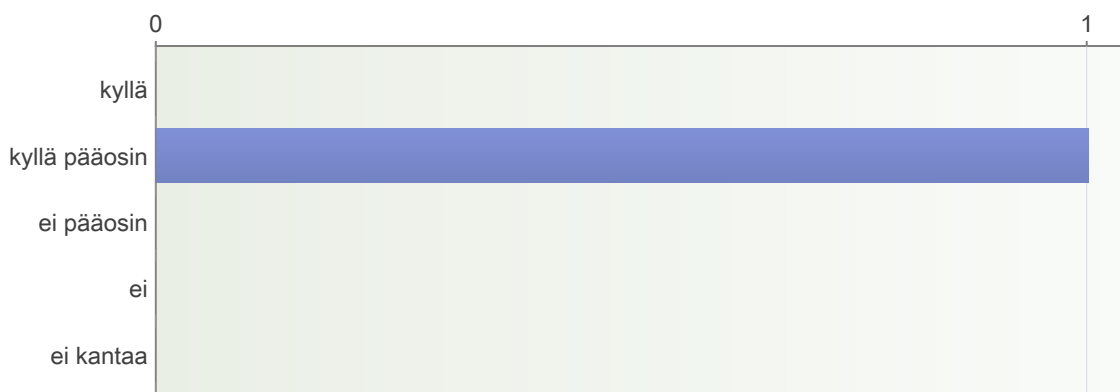

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Väli-aikainen valmistelutoimielin koostuu vain virkamiehistä, vaikka sillä on paljon valtaa tulevan maakunnan valmistelussa ja asioiden voimaanpanossa ja sille on asetettu erittäin merkittäviä tehtäviä. Väli-aikaishallinnolle on säädetty yhteistoimintavelvoite, mutta ei työsuojelulain mukaista työsuojeluyhteistoimintavelvoitetta. Samalla on säädetty kunnille, sairaanhoitopiireille, erityishuolto-piireille, maakuntien liitoille, pelastuslaitoksille, ely-keskusten keha-keskukselle velvollisuus antaa tarpeellista virka-apua väli-aikaiselle valmisteluelimelle. Väli-aikaishallinnon tulee kuulla valmistelun kuluessa henkilöstöä ja noudattaa tarvittavia sopimusmenettelyjä. Valmistelun kuluessa tulisi kuulla myös kansalaisia ja alueen poliittisia päättäjiä, jotta valmistelussa voidaan huomioida yleinen mielipide ja poliittinen tahtotila.

22. 20. Voimaanpanolain 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

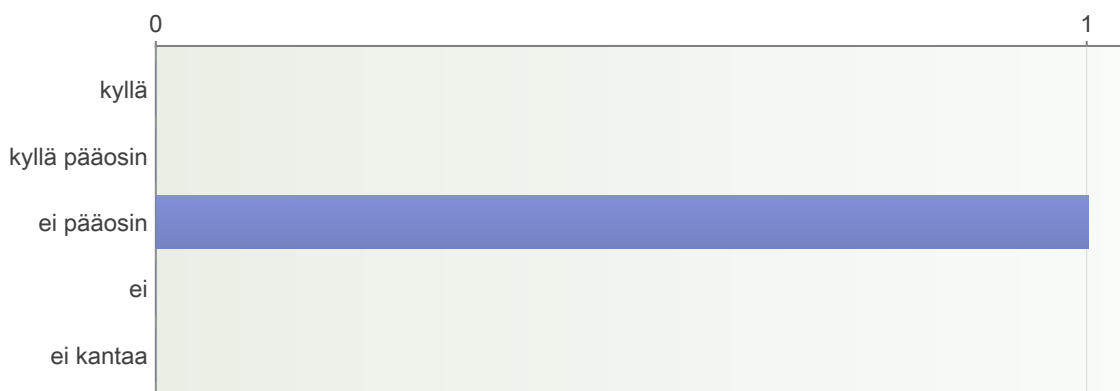

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Voimaanpanolakiin kirjattu liikkeenluovutus -periaatteen noudattaminen on kannatettava, mutta sen noudattaminen voimaanpanolain velvoittamana päättyisi kuitenkin vuoden 2020 lopussa. Palvelukeskuksilla olisi mahdollisuus palveluiden tuottamiseen nykyisten kuntien ja kuntayhtymien kanssa yhteistyössä ilman kilpailutusta vuoteen 2022 asti. Palvelukeskusten toiminnan organisointi siirtymäajan jälkeen joutuu mahdollisesti toimintojen uudelleen organisointiin ja vaikuttaa siten henkilöstön työehtoihin ja työsuhteturvaan. Siten on perusteltua, että liikkeenluovutus -periaate sekä lisäeläketurvan tasoisen etuuden turvaaminen noudattaisi voimaanpanolaissa samoja siirtymäaikoja kuin muissa laissa asetetut (järjestämislaki ja valinnanvapauslaki) siirtymäajat ovat. Mikäli järjestämislain perusteella jotkin sosiaali- ja terveydenhuollon palvelu-toiminnoista tulevaisuudessa joutuisivat kilpailutuksen tai valinnanvapauden piiriin tullessaan yhtiöittämisvelvoitteen kohteeksi, on näitä tilanteita varten luotava henkilöstön aseman turvaavia rakenteita. Tällaisia malleja on käytössä esimerkiksi kuljetus-alalla linja-autoliikenteessä, jossa Lonka-sopimusten perusteella ohjataan palvelussuhteturvaan ja -ehtoihin liittyvät käytännöt työnantajavaihdostilanteissa kilpailutuskierron yhteydessä. Henkilöstön aseman järjestämisestä organisaation muutostilanteissa on tarpeen sopia valtakunnallisista linjauksista ja soveltamisohjeista sopijaosapuolten kesken.

23. 21. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

24. 22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Kunnilla on valtava määrä omaisuutta, joista etenkin kiinteistöt ja toimitilat on kytketty kuntien taseisiin ja mahdollisiin velkoihin. Omaisuus on kerätty ja maksettu kuntalaisten verotuloilla. Kiinteistöt ja toimitilat on hankittu ja määritelty palvelujen tuottamiseen. Laissa ehdotetaan, että maakunnan ja kuntien välillä solmitaan toimitilojen hallinnasta vuokrasopimus siten, että se on voimassa vähintään 31.12.2021 saakka. Maakunnalla on oikeus pidentää vuokrasopimusta yhdessä vuodella. Mitä kuntien kiinteistöille tapahtuu vuoden 2021 tai 2022 jälkeen?

Kuntien taloudesta siirtyy maakunnille 2019 2/3 ja kunnille asetetaan veroprosentin katto. Omaisuuden osalta lain kirjauksia ei voida pitää riittävinä. Kuntien omistamien ja kiinteistöjen ja omaisuuden suhteen tulisi tehdä tarkempia järjestelyjä niin, että kuntien omaisuus korvattaisiin kunnille käypään hintaan tai omaisuusjärjestelystä neuvoteltaisiin kuntien ja maakunnan välillä.

25. 23. Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidätkö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?

Vastaajien määrä: 1

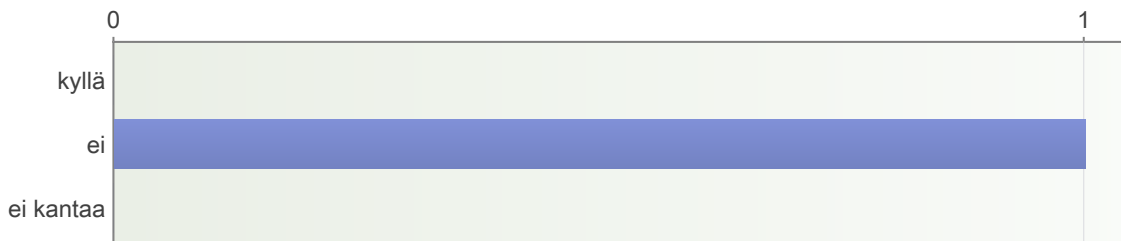

Avoimet vastaukset: ei

26. 24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

- JHL ei kannata valinnanvapauden piiriin tulevien palveluiden yhtiöittämistä. Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus on historiallisen laaja ja vaativa koko-naisuus. Suurin osa uudistuksen toimeenpanosta tapahtuu vasta vuoden 2019 jälkeen. Siksi koko uudistuksen toimeenpanolle on varattava riittävästi aikaa. Valinnanvapauden valmisteluun on ehdotettu alustavasti kaksivaiheista ete-nemistä, jossa siirtymäaika ulottuisi vuoden 2022 loppuun. Toisaalta tarkkojen määräaikojen asettaminen valinnanvapauden laajentamisessa on mahdoton-ta, kuten Englannin esimerkki osoittaa. Palveluiden avaaminen valinnanva-pauden piiriin edellyttää aina vankkaa arviointitietoa vertailun ja valintojen mahdollistamiseksi.

27. 25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiesityksessä ei ole 16 §:ää vastaavaa säännöstä Työsuojeluyhteistoimin-nasta maakuntia perustettaessa. JHL esittää säännöksen lisäämistä. On suuri työ ja vaatii etukäteissuunnittelua laatia (taikka yhtenäistää eri organisaatiois-sa käytössä olleet) työturvallisuuden takaavat menettelytavat ja järjestelmät kuten: työsuojelun toimintaohjelma (Työturvallisuuslaki TtL 9§), vaarojen ja haittojen arviointimenetelmät (TtL 10§), menettelytavat väkivallan uhan eh-käisemiseksi ja hallitsemiseksi (TtL 27§), työntekijöiden opetus- ja ohjaus, pe-rehdyttäminen (TtL 14§), työtapaturmien ja läheltäpiti-tapahtuman ilmoitusme-nettelyt ja muut asiaan liittyvät käytänteet, malli epäasiallisen kohtelun ehkäi-semiseksi, varhaisen välittämisen ja työhön paluun tuen mallit, ikäohjelmat, päihdeohjelma (TTH-laki), henkilöstön tilan seuranta ja raportointimenetelmät (Henkilöstövoimavarojen arviointi - kunta-alan suositus henkilöstöraportoinnin kehittämiseen)

Työsuojeluvallontalaki (44/2006 26 § 4-kohta) sekä valtion ja kunta-alan työ-suojeluyhteistoimintasopimukset edellyttävät, että yhteistoiminnassa käsitel-lään myös työntekijän terveyteen, turvallisuuteen ja työkykyyn vaikuttavat työn järjestelyyn ja mitoitukseen sekä niiden olennaisiin muutoksiin liittyvät asiat.

Työturvallisuudesta ja – terveydestä tulisi huolehtia yhtäläillä. Esitämme, että väliaikaishallinnon ajan maakunnan työsuojelutoimikunnaksi tai vastaavaan yhteistoiminta-elimeksi kootaan edustajat valvontalain ja työsuojelusopimuksen tavoitteen toteutumiseksi tarkoituksenmukaisessa laajuudessa.

Henkilöstöjohtaminen nostettava vahvemmin fokukseen

Se, kuinka henkilöstö on mukana muutoksessa, vaikuttaa työhyvinvointiin, tuottavuuteen ja tuloksellisuuteen sekä palvelujen laatuun.

Henkilöstönäkökulmat tulee nostaa huomion alle paremmin. Se, kuinka henki-löstö on mukana muutoksessa, saa riittävästi ajantasaisista tietoa ja pääsee vaikuttamaan ja osallistumaan muutoksen tekemiseen, vaikuttaa suuresti muutosprosessin onnistumiseen ja takaa mahdollisimman hyvän hoidon laa-dun myös murrosvaiheessa. Henkilöstö tarvitsee tukea ja riittävää yhteistoi-mintaa muutosprosessissa.

Tämä tarkoittaa haastetta esimiestyölle. Prosessin läpiviennissä lähiesimiehiä ja työnjohtoa tulee tukea/kouluttaa, evästä ja ohjata riittävästi omien työyh-teisöjen kanssa toimimiseen. Lähiesimiehiin tulee myös kohdentaa tukitoi-menpiteitä, sillä he ovat avainasemassa käytännön työn johtamisen ja työyh-teisön kanssa tapahtuvan yhteistoiminnan tasolla. Esimiehet tarvitsevat tietoa muutosprosessin vaikutuksista yksilöön ja yhteisöön. Esimiehille tulee antaa koulutusta sekä tukea muutosjohtamiseen.

Henkilöstövaikutusten ja henkilöstön tilan seuranta

Muutoksen onnistumisessa tulee kustannusseurannan rinnalla tehdä arviointia henkilöstövaikutuksista, jotta tarvittaessa voidaan puuttua ja vaikuttaa esiin nouseviin ilmiöihin. Valtakunnallisten asiantuntijatahojen, kuten Työterveyslai-tos ja THL, asiantuntijuutta tulisi hyödyntää muutoksen seurannassa, seuran-tatietojen hyödyntämisessä sekä muutoksen tukemisessa. Tukea ja ohjausta tulisi antaa muutoksen alla olevien organisaatioiden ja niiden työterveyshuol-tojen työterveysyhteistyöhön. Myös eläkelaitosten työkykyä tukevien toiminto-jen asiantuntemus ja toiminta olisi hyvä huomioida.

Muutosta tukevat kunta-alan suositukset on syytä hyödyntää

Kunta-alan työmarkkinaosapuolten yhdessä laatimat suositukset on syytä huomioida. Näitä ovat mm.:

- Tuloksellisen toiminnan kehittämistä koskeva suositus
- Kunnallisen henkilöstön osaamisen kehittämistä koskeva suositus
- Henkilöstövoimavarojen arviointi. Suositus henkilöstöraportoinnin kehit-tämisestä
- Työhyvinvoinnin toimintalinjat ja hyvät käytännöt –suositus
- Kunnallisen ja valtion alan työsuojelun yhteistoimintasopimus

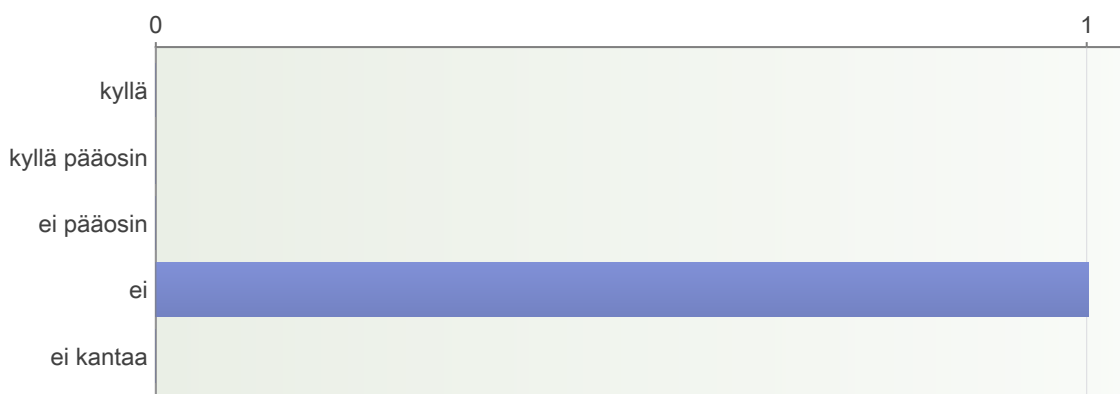
Valtakunnallisten työelämän kehittämishojelmien kytkeminen muutoksen tueksi Työelämä2020-ohjelmasta ja kunta-alan Kunteko2020-ohjelmasta olisi saata-vissa tukea organisaatioiden muutoksenhallintaan.

Työterveyshuollon muutostuki organisaatioille

Rakennuudistuksessa työterveyshuoltoyksiköiden asiantuntemus tulee kyt-keä tiiviisti kuntien ja kuntayhtymien muutoksenhallinta- ja tukiprosesseihin. On tehtävä hyvin aktiivista ja ennaltaehkäisevää työterveysyhteistyötä työpai-kan ja työterveyshuollon kesken Hyvä työterveyshuoltokäytäntö -asetuksen mukaisesti.

28. 26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveystalvueluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

- Maakunnille tulisi harkita verotusoikeutta ja antaa sitä myöden aito itsehallinto. Kuntien talous tulee samaan aikaan turvata niin, että jäljelle jäävät palvelut voidaan tuottaa ja henkilöstölle maksaa palkat jatkossakin.

29. 27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

Vastaajien määrä: 1

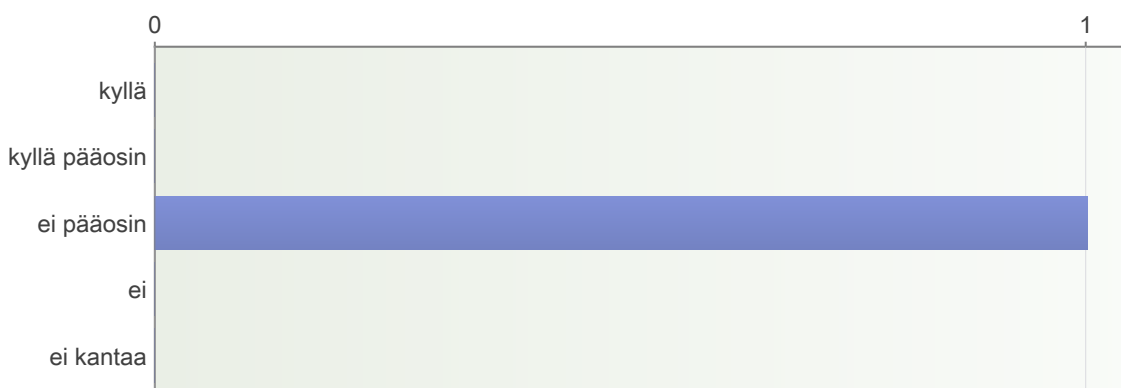

Avoimet vastaukset: ei

- Todennäköisesti maakunnilla ei ole riittäviä taloudellisia edellytyksiä suoritua lakisääteisistä tehtävistä, koska resursseja kuluu kasvaviin valvonnan ja hallinnon kustannuksiin, sekä yritysten voiton tavoittelun toteuttamiseen. Maakunnille asetetaan niin monimutkaisia yhtiöittämisvelvoitteita, sekä sopimusten hallinnan ja valvonnan mekanismeja, että kustannusten hillintä tulee vaikeaksi. Lisäksi valinnanvapaus tulee maksamaan veronmaksajille nykyistä enemmän. Mikäli julkisia menoja haluttaisiin oikeasti hillitä samaan aikaan, kun kansanterveyttä halutaan hoitaa nykyistä paremmin, tulisi koko valinnanvapauslainsäädäntö unohtaa. Yritysten tavoitteena ja osakeyhtiölain veloitteena on voitontavoittelu, joka menee terveydellisten seikkojen edelle. Tällä hetkellä sote-alan yritykset tekevät vähintään 10 prosentin liikevoittoa, joten toiminta on hyvin kannattavaa. Julkisrahoitteisten peruspalvelujen tuottajana niillä on hyvin vähän riskiä samaan aikaan, kun niiden liiketoiminta on vakaata ja voittoja pystytään kotiuttamaan joka vuosi. Yritysten investoinnit maksaa käytännössä kokonaan julkinen sektori, joten on vaikea ymmärtää, miksi tätä kehitystä ja palvelujen tuottamisen tapaa halutaan erityisesti vielä tukea. Maakuntien rahoituslain mukaisilla rahoitusperusteilla tulee turvata jokaisen maakunnan rahoituksen riittävyys maakunnille lailla säädettyjen tehtävien ja velvoitteiden hoitamiseen (rahoitusperiaate). Ristiriidassa tämän periaatteen kanssa ovat maakuntalakiin sisältyvät maakuntien erittäin tiukat alijäämän kattamisvelvoitteet ja maakuntien arviointimenettelyn kriteerit sekä maakuntien rahoituslakiin sisältyvä maakuntien rahoituksen tason tarkistamiseen liittyvä rajoite rahoituksen enimmäiskasvusta.

30. 28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Lausunnoilla oleva rahoituslakiluonnos on terminologialtaan ja osittain myös sisällöltään ristiriitainen. Laista ei yksiselitteisesti ilmene, jaetaanko esitettyjen kriteerien perusteella maakunnalle rahoitus a) kaikkiin sille lailla säädettyihin tehtäviin (lain 1 §), b) kunnista maakunnalle siirtyviin tehtäviin (lakiesityspakettiin sisältyvät vaikutuslaskelmat) vai c) pelkästään sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviin (lain 3. ja 4. luvut). Tältä osin on välttämätöntä, että lakiluonnokseen sisältyvät ristiriitaisuudet poistetaan ja tekstit tarkistetaan yhteneväiseksi lain tarkoituksen kanssa. Kriteerit sopivat yleiskatteellisen maakuntien rahoituksen jakamiseen niiden tehtävien osalta, jotka nyt lausuttavaan lakiesitykseen sisältyvät. Tulee kuitenkin ottaa huomioon, että päätökset siitä, miten valinnanvapaus ja monikanavarahoituksen purkaminen toteutetaan vaikuttavat merkittävästi lopullisen rahoitusmallin rakenteeseen.

31. 29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27 – 28 §) riittävä?

Vastaajien määrä: 1

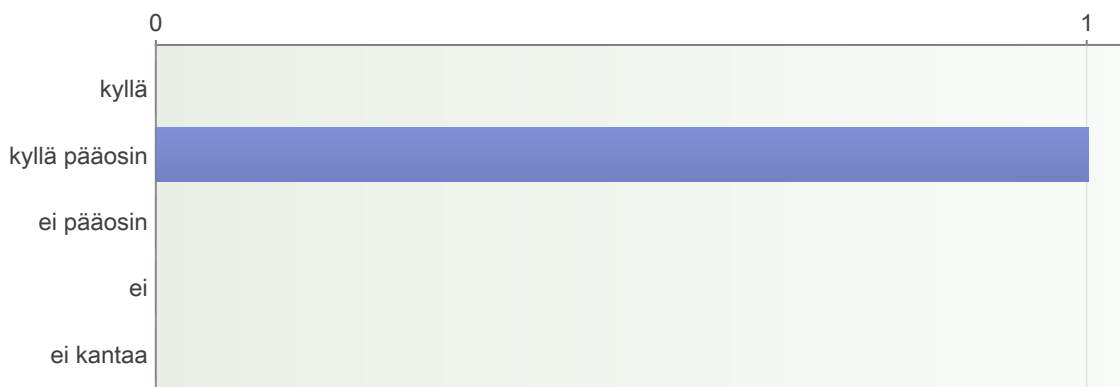
Avoimet vastaukset: kyllä

32. 30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Ei vastauksia.

33. 31. Pidätekö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena?
(erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

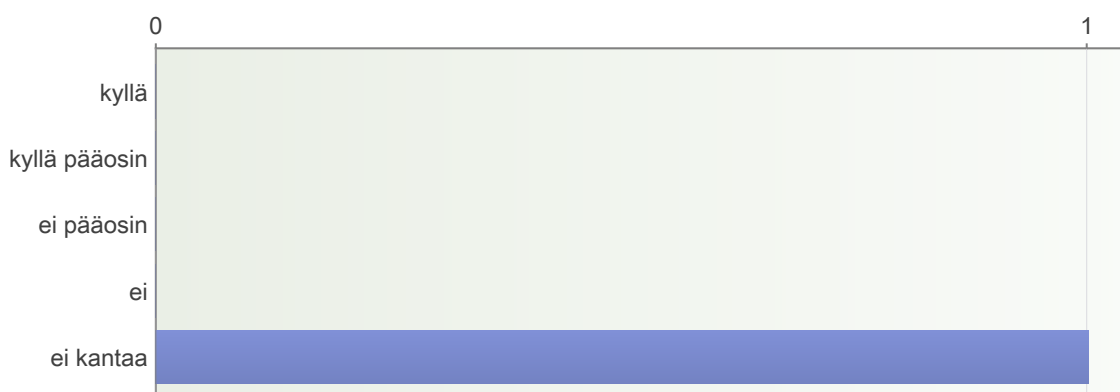
- Maakuntajaon muuttamisen edellytykset ja prosessi vastaavat pääosin kunta-rakennelain mukaista menettelyä muutettaessa kuntajakoa. Maakuntien arviointimenettelyyn perustuvaa maakuntajaon muuttamista vas-toin maakuntien tahtoa JHL ei kannata. Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevien kuntien arviointimenettelyä vastaava menettely sopii huo-nosti maakuntiin, joilla jo lähtökohtaisesti tulisi olla taloudelliset edellytykset selvitä tehtävistään. Lisäksi arviointimenettelyn käynnistymisen edellytyksenä olevat kriteerit ovat maakuntalaissa maakuntien näkökulmasta liian tiukat. Maakunnat voivat niiden perusteella liian helposti ajautua arviointimenettelyyn ja sitä kautta pakkoliitoksiin.

34. 32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Ei vastauksia.

35. 33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?

Vastaajien määrä: 1

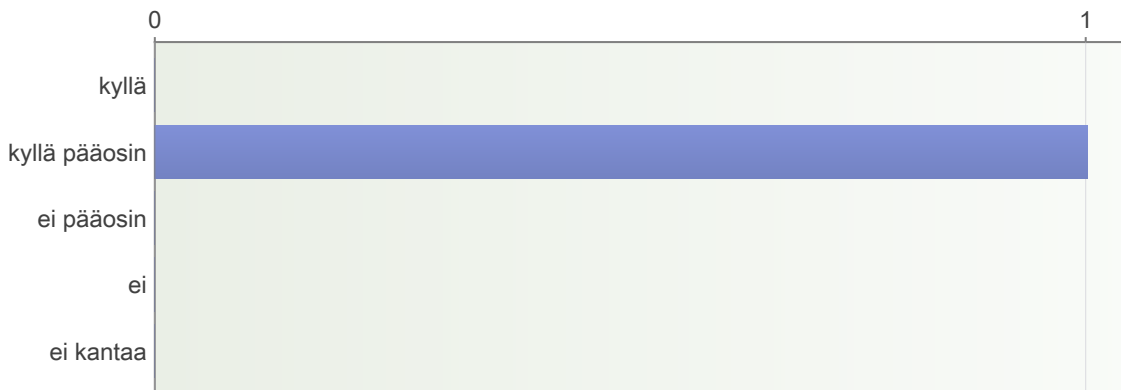

Avoimet vastaukset: ei kantaa

- Tässä vaiheessa kyse on kuntien valtionosuusjärjestelmän sopeuttamisesta maakuntauudistukseen. Tästä syystä kuntien valtionosuusjärjestelmästä on tulossa erittäin vaikeasti hahmotettava. Uuden järjestelmän valmistelu tulee aloittaa heti. Kunnan taloutta tulisi tarkastella kokonaisuutena eikä yksittäisten rahoitusrakenteiden muutosten kautta, jotta saadaan kattavampi kuva tulevaisuuden kunnan talouden selviytymisen edellytyksistä.

36. 34. Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

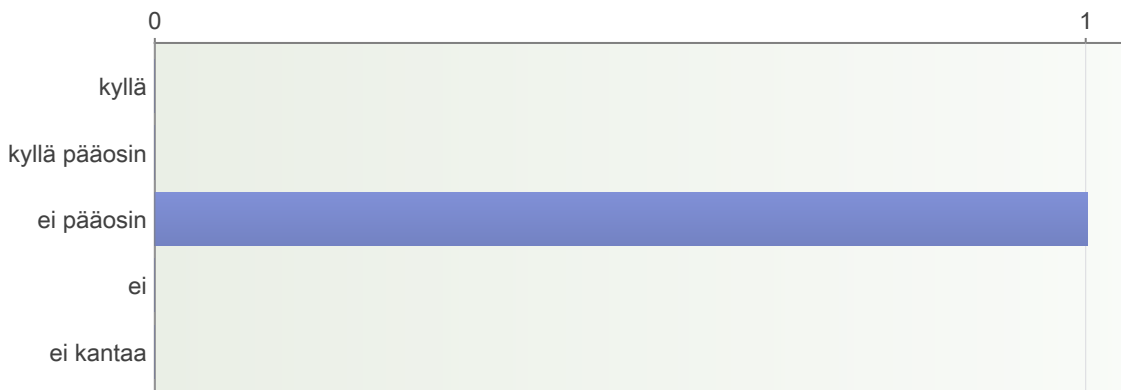
- Valtionosuusjärjestelmän tarkoitus muuttuu merkittävästi uudistuksessa. Ai-emmin kuntien välisiä kustannus-, tarve- ja tulopohjan eroja tasanneen järjestelmän tärkeimmäksi tavoitteeksi uudistuksen jälkeen tulee maakuntauudistuksesta aiheutuvien kuntiin kohdistuvien taloudellisten vaikutusten tasaaminen. Hyte - kriteerien määräytymisperusteet ovat toisaalta liian monimutkaiset ja tulkinnanvaraiset.

37. 35. Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtionosuuskokonaisuudesta.

Ei vastauksia.

38. 36. Pidätekö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitetyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Maakunnan menot tulisi ainakin osittain kattaa alueen omilla tuloilla. Verotus-oikeus lisäisi päätöksenteon vastuunkantoa ja läpinäkyvyyttä. Esityksessä on lähdetty siitä rajauksesta, että rahoitus maakuntien toimintaan kerätään kokonaisuudessaan valtion verotuksen kautta. Lähtökohta on ongelmallinen maa-kuntien itsehallinnon sekä järjestelmän kannustimien kannalta. Esitetyt muutokset verotukseen ja valtionapujärjestelmään muuttavat tällä hetkellä voimassa olevaa verojärjestelmää merkittävästi. Verojen kerääminen perustuu henkilöverotuksessa kuntien ja valtion verotukseen ja valtion apujen kautta tapahtuvaan tasausjärjestelmään. Kuntien veroprosentit vaihtelevat 16,5 - 22,5 välillä. Verotus on kuitenkin suoraan kytköksissä kyseisen kunnan alueella asuvien ihmisten palveluihin ja verotukseen voi demokraattisen päätöksentekojärjestelmän kautta vaikuttaa. Esitetyssä mallissa kaikki maksaisivat valtiolle ja sitä kautta maakunnalle saman verran, mutta saisivat palveluja eri tavoin riippuen siitä, miten ne on kussakin maakunnassa järjestetty. Kunta-vero-osuuden siirto osaksi valtion verotusta tulee myös muuttamaan progressiivista verotaulukkoa.

39. 37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

Vastaajien määrä: 1

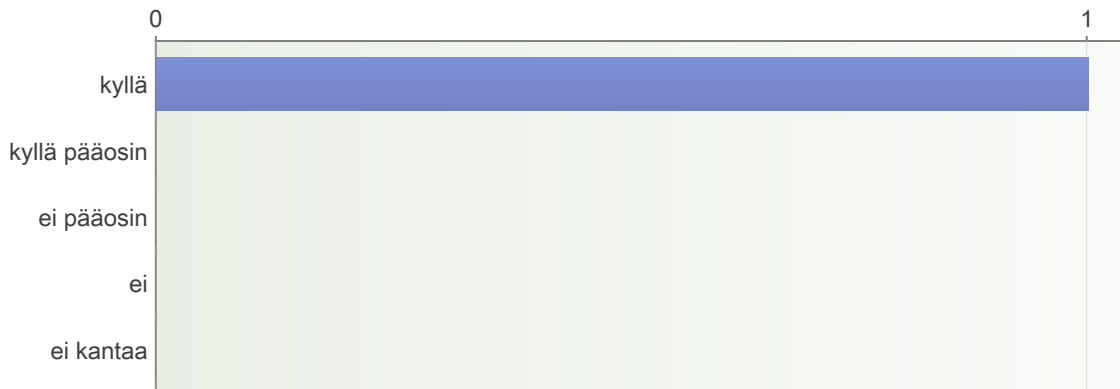
- Koska uudistuksen reunaehdoksi on asetettu, ettei kenenkään tuloveroprosentti uudistuksen vuoksi saa nousta, kaikkien kuntien tuloveroprosenttia ehdotetaan alennettavaksi tasasuuruiseksi 12,30 prosenttiyksiköllä vuonna 2019. Tämä tuloveroprosentin alennus on mitoitettu kunnilta maakunnille siirtyvien tehtävien valtakunnallisten kustannusten perusteella. Kunnat eivät ehdotuksen mukaan saisi vuonna 2019 päättää tuloveroprosentin nostamisesta, vaikka tarve tähän perustuisi muihin syihin kuin maakuntauudistukseen. Esitetty me-nettely supistaa kunnan taloudellista liikkumavaraa kunnille jäävien tehtävien ja velkojen hoitamiseen.

Lakiluonnoksessa kunnan oikeus päättää rajoitusaikanakin veroprosentistaan on sidottu päätöksen välttämättömyyteen kunnan maksuvalmiuden turvaamiseksi. Veroprosentin korottamista koskevia päätöksiä ei kunnissa tehdä mak-suvalmiuden näkökulmasta vaan kunnan talouden kokonaistarkastelun perusteella. Maksuvalmiutensa kunta voi tarvittaessa turvata viime kädessä velka-rahoituksella. Jos kunnan päätösvaltaa päättää veroprosentistaan kaikesta huolimatta rajoitettaisiin, tulisi kunnan oikeus poiketa rajoituksesta sitoa mak-suvalmiuden turvaamisen sijasta siihen, että veroprosentin korottaminen on välttämätöntä kunnan toiminnan rahoituksen turvaamiseksi.

40. 38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

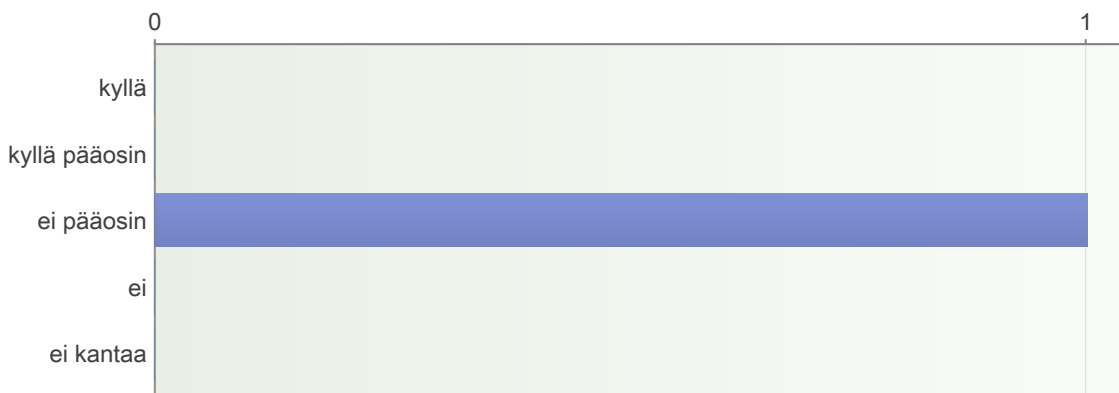
Avoimet vastaukset: kyllä

- Maakuntien ja niiden palvelulaitosten palveluksessa olevan virkasuhteisen henkilöstön aseman järjestämiseksi ehdotetaan kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain ja kunnallisen virkaehtosopimuslain muuttamista siten, että näiden lakien soveltamisalaa laajennetaan koskemaan myös maakuntien ja niiden palvelulaitosten virkasuhteisia työntekijöitä. JHL puoltaa näiden lakien muuttamista ehdotetulla tavalla lukuun ottamatta kunnallisesta viranhaltijalaista annettua lakia koskevan ehdotuksen 5 §:ää, jo-ka koskee viranhaltijan kanssa tehtävää karenssisopimusta. (Tämä lakiehdotuksen kohta ei sinänsä liity maakunta- ja sote-uudistukseen). Kunnallisia viranhaltijoita koskevan lain muuttamista tarkoittavan lakiehdotuksen 5 a §:n soveltamisala on laaja. Karenssisopimuksen tekemisen mahdollisuus koskisi lakiehdotuksen mukaan periaatteessa kaikkia kuntien ja maakuntien viranhaltijoita. Toisaalta karenssisopimuksen tekemistä koskevat edellytykset ovat hyvin väljät. Lakiehdotuksessa ei ole pyritty yksilöimään tarkemmin sitä, mitä tietoja voidaan pitää sellaisina, että tietoja on mahdollista hyödyntää siirryttäessä pois kunnan tai maakunnan palveluksesta. Lakiehdotuksessa ei ole myöskään pyritty tarkemmin kuvaamaan sitä, minkälainen tietojen hyödyntämismahdollisuus on sellaista, joka edellyttäisi karenssisopimuksen tekemistä. Kunnallisen viranhaltijalain muuttamista koskevan lakiehdotuksen 5a §:ään sisältyviä karenssisopimuksen tekemisen edellytyksiä olisi siis JHL:n mielestä perusteltua pyrkiä yksilöimään ja tarkentamaan. Myös kunnallisista työehtosopimuksista annettua lakia ja lakia työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa annettua laki ehdotetaan muutettavaksi siten, että näiden lakien soveltamisalaa esitetään laajennettavaksi koskemaan myös maakuntia ja niiden palvelulaitoksia. JHL puoltaa kunnallisen työehtosopimuslain ja yhteistoimintalain muuttamista ehdotetulla tavalla Kuntien ja maakuntien työnantajaedunvalvonnan järjestämisestä annetun lain mukaan kuntien, maakuntien, kuntayhtymien, maakunnallisten julkisoikeudellisten laitosten eli palvelulaitosten työnantajaedunvalvojana toimii kuntajaostoon, maakuntajaostoon ja yritysjaostoon jakautunut julkisoikeudellinen yhteisö Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Lakiehdotuksen 4 §:n 2 momentin mukaan Kunta- ja maakuntatyönantajat KT:n jäsenyhteisöinä voivat olla myös kuntien, kuntayhtymien, maakuntien ja niiden palvelulaitosten omistamat tai niiden määräysvallassa olevat, 4 §:n 2 momentin 1 – 3 kohdissa tarkemmin määritellyt yhtiöt ja säätiöt. JHL:n mielestä maakuntauudistuksen myötä syntyvien uusien työnantajien ja olemassa olevien kuntatyönantajien kuulumista saman työnantajaliiton alaisuuteen on pidettävä kannatettavana asiana eikä sillä ole huomauttamista esityksen mukaiseen työnantajaedunvalvonnan järjestämiseen. Esityksessä olevan voimaannpanolain 14 §:n mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon sekä

pelastustoimen henkilöstö siirtyy maakuntien, maakuntien palvelulaitosten tai maakuntien omistamien yhtiöiden palvelukseen 1.1.2019. Nämä henkilöstön siirtymiset katsotaan esityksen mukaan aina liikkeenluovutukseksi. Voimaanpanolain 14 §:ssä lähdetään siitä, että sosiaali- ja terveystalouden järjestämisvastuun siirtyessä maakunnille, henkilöstö siirtyy kunnista ja kun-tayhtymistä ensin maakuntiin, palvelulaitoksiin ja palvelukeskuksiin ja vasta myöhemmässä vaiheessa palvelulaitosten omistamiin yhtiöihin. Mikäli siirtymisen tapahtuu tässä järjestyksessä, ei JHL:lla ole huomauttamista voimaanpanolain 14 §:n 1 momenttiin. Mikäli kuitenkin arvioidaan, että joissakin tilanteissa voisi olla mahdollista myös henkilöstön siirtyminen kunnasta tai kun-tayhtymästä suoraan palvelulaitoksen omistamaan yhtiöön, tulisi tämä siirtymisen myös katsoa liikkeenluovutukseksi. Liikkeenluovutukseksi katsottaisiin myös 31.12.2020 päättyvällä siirtymäajalla tehty henkilöstön jatkosiirto maakunnan tai sen palvelulaitoksen yhtiöön. JHL pitää tärkeänä, että henkilöstön virka- tai työsuhteen jatkuvuus turvataan myös näiden jatkuvuuteen liittyvien työantajavaihdosten osalta. JHL puoltaa yhtiöittämistä koskevan 14 §:n 3 momentin säätämistä kuitenkin siten tarkentaen, että 14 §:n 3 momentti koskisi paitsi maakuntien, myös palvelulaitosten ja palvelukeskusten 31.12.2020 mennessä perustamia yhtiöitä. Voimaanpanolakiehotuksen 7 luvun 42 §:n mukaan maakunnan tulee perustaa valinnanvapauden piirissä olevien palvelujen tuottamista varten palvelulaitoksen tytäryhtiöt 31.12.2020 mennessä. JHL esittää, että voimaanpanolain 14 §:n 3 momenttiin tai sitä koskevan hallituksen esityksen perusteluihin lisätään maininta, jonka mukaan 14 §:n 3 momenttia sovelletaan voimaanpanolain 7 luvun 42 §:ssä tarkoitettuihin yhtiöittämiin siinäkin tapauksessa, että yhtiöittäminen syystä tai toisesta tapahtuu 14 §:n 3 momentissa mainitun ajankohdan jälkeen.

41. 39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Maakuntauudistuksen seurauksena henkilöstösiirtymät kunnallisesta eläkejärjestelmästä yksityiseen eläkejärjestelmään voivat olla erittäin laajamittaisia. Tällainen kehitys vaarantaa kunnallisen eläkejärjestelmän rahoituspohjan kestävyttä ja tuo epävarmuutta eläkejärjestelmän kykyyn vastata työntekijöille annetun eläkelupauksen pitämisestä. JHL:n mielestä nyt tehtävän uudistuksen seuraukset kuntaeläkkeiden rahoitukseen ja sen kestävyteen ovat mittaluokaltaan niin suuret, että asia vaatii pikaista jatkovalmistelua yhteistyössä työmarkkinajärjestöjen kanssa. Keva -lain 19 c §:ssä säädetään nykyisen eläkemenerusteisen korvaavasta tasausmaksusta. Lakiesityksen mukaan tasausmaksu jaetaan kuntien ja maa-kuntien välillä sen mukaisesti mikä niiden osuus eläkejärjestelmän kokonais-palkkasummasta on. Ensimmäisen kerran jako tehdään vuosille 2019–2028, eli tasausmaksun jaon perusteet ovat määräaikaista. JHL:n mielestä tasausjakson jaon säätämistä toistaiseksi voimassaolevaksi määräaikaaisuuden si- jaan puoltavat eläkerahoituksen kestävyteen ja sitä kautta työntekijöille annetun eläkelupauksen pitämiseen liittyvät näkökohdat. Määräaikainen palkkaperusteinen jakoperuste on omiaan luomaan kannusteen palveluiden yksityistämiseksi,

kun kunnat/ maakunnat voivat vähentää maksurasitettaan pienentämällä osuuttaan eläkejärjestelmän kokonaispalkkasummasta määräajan loppuun mennessä. Jakoperusteen määräaikaisuus aiheuttaa lisäksi epävarmuutta eläkejärjestelmän rahoituksen ennustettavuuteen.

42. 40. Vapamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Vastaajien määrä: 1

- Henkilöstön asemasta:

Henkilöstön asemaa koskevat lakiehdotukset perustuvat valtion, Kunnallisen työmarkkinalaitoksen, kunta-alan pääsopijajärjestöjen ja KEVA:n yhteisesti hy-väksymiin henkilöstön asemaa koskeviin periaatteisiin. Lakiehdotuksiin sisälty-vät henkilöstön asemaa koskevat säännökset ovat omiaan turvaamaan henki-löstön palvelussuhteiden jatkuvuutta, palvelussuhteen ehtoja ja palvelussuh-teen ehtoja koskevaa neuvottelu- ja sopimusjärjestelmää asianmukaisella ta-valla.

Palkkaharmonisointi

Henkilöstön siirtyminen eri kunnista ja kuntayhtymistä uuden työnantajan eli maakunnan, maakunnan palvelulaitoksen, palvelukeskuksen tai näiden tytä-yhtiön palvelukseen johtaa siihen, että uuden työnantajan palveluissa on vi-ranhaltijoita ja työntekijöitä, jotka tekevät samaa tai samanarvoista työtä, mutta joiden tehtäväkohtaiset palkat ovat erisuuruisia.

JHL ehdottaa, että voimaanpanolakiehdotukseen lisätään säännös maakunti-en, palvelulaitosten, palvelukeskusten ja niiden tytäryhtiöiden velvollisuudesta yhdenmukaistaa kohtuullisessa ajassa samaa tai samanarvoista työtä tekevien viranhaltijoiden ja työntekijöiden tehtäväkohtaiset palkat, jollei erisuuruisille palkoille ole olemassa hyväksyttävää perustetta. Kun otetaan huomioon maa-kunta- ja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen laaja-alaisuus, voi olla tar-peen sisällyttää palkkojen yhdenmukaistamisvelvoitetta koskevaan pääsään-töön mahdollisuus poiketa siitä tietyissä tarkemmin määritellyissä tilanteissa joko työmarkkinajärjestöjen välisin sopimuksin tai muulla tavoin.

Yhteistoiminta maakuntia perustettaessa

Voimaanpanolain 16 §:ään sisältyy ehdotus maakuntien valmisteluorganisaati-on ja henkilöstön edustajien välisestä yhteistoiminnasta. Lakiehdotuksen mu-kaan maakuntien, palvelulaitosten ja maakuntien ja palvelulaitosten yhtiöiden perustamista koskevat päätökset käsitellään yhteistoiminnassa henkilöstön edustajien kanssa siten, kuin kuntien yhteistoimintalaissa säädetään.

JHL ehdottaa 16 §:n sanamuotoa muutettavaksi siten, että maakuntien, maa-kuntien palvelulaitosten ja maakuntien yhtiöiden perustamista koskevat pää-tökset valmistellaan yhteistoiminnassa maakuntien, kuntien ja kuntien henki-löstön edustajien kanssa. Mikäli laki edellyttää ainoastaan ”päättösten käsitte-lyä” yhteistoiminnassa, on mahdollista tulkita sanamuotoa siten, että se edel-lyttää yhteistoimintaa vasta siinä vaiheessa kun päätökset tai päätösehdotuk-set ovat valmiina olemassa. Työnantajan ja henkilöstön yhteistoimintaa koske-vien yleisten pelisääntöjen kannalta tämä olisi liian myöhäinen vaihe eikä tosi-asiallisesti mahdollistaisi henkilöstön edustajien vaikutusmahdollisuutta.

JHL ehdottaa, että voimaanpanolain 16 §:ää täydennetään lisäämällä siihen säännös, jonka mukaan voimaanpanolain 6 §:ssä tarkoitettu väliaikainen val-mistelutoimielin on velvollinen soveltuvin osin noudattamaan työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa annettua lakia.

Eläkkeistä:

Henkilöstön siirtyminen maakunta- ja soteuudistuksen yhteydessä maakunta-konserniin on monimuotoista ja monivaiheista, koska henkilöstöä siirtyy maa-kuntakonserniin useista eri organisaatioista ja toisaalta viranhaltijoita ja työn-tekijöitä siirtyy maakuntakonsernin sisällä eri työnantajien palvelukseen.

Henkilöstöä lähtee

- 1.paitsi kunnista ja kuntayhtymistä ja;
- 2.mahdollisesti myös kunnan/kuntien omistamista sosiaali- ja terveystalvetu- ja tuottavista yhtiöistä tai
- 3.kunnan /kuntien omistamista sosiaali- ja terveystalvetuja tuottavista sääti-öistä tai muista yhteisöistä;
- 4.Maakunnasta, palvelulaitoksesta tai palvelukeskuksesta (yhtiöihin).

Henkilöstö siirtyy

- 1.maakuntiin (maakuntavirastoon);
- 2.palvelulaitoksiin
- 3.maakuntien omistamiin palvelukeskuksiin
- 4.valinnanvapauslainsäädäntöön perustuvan pakollisen yhtiöittä-misen seu-rauksena palvelulaitosten tytäryhtiöihin
- 5.maakuntalain 118 §:n (kilpailuneutraliteetti) tarkoittaman pakollisen yhtiöit-tämisen seurauksena maakunnan omistamiin yhtiöihin;
- 6.maakunnan, palvelulaitoksen ja palvelukeskuksen omistamiin muihin yhti-öihin.

Henkilöstön asemaa koskevissa työryhmissä on sovittu periaatteesta, jonka mukaan henkilöstön eläke-etuudet eivät heikkene maakuntien palvelukseen siirtymisen yhteydessä. Tämä tarkoittaa sitä, että kuntien ja kuntayhtymien palveluksessa olevien työntekijöiden ja viranhaltijoiden lisäeläke-etuudet on turvattava uudistuksen yhteydessä.

Lakiesityksen mukaan maakunnat ja niiden palvelulaitokset tulevat lakisäätei-sesti Kevan jäsenyhteisöiksi. JHL:n mielestä tämä on hyvä ratkaisu, koska se johdosta henkilöstö pysyy Kevan jäsenyhteisön palveluksessa ja heidän lisä-eläketurva säilyy muuttumattomana. Kuntaeläkkeiden rahoituksen näkökul-masta ratkaisua on pidettävä myös järkevänä.

Siltä osin kun henkilöstöä siirtyy maakuntien ja palvelulaitosten tytäryhtiöihin tai palvelukeskuksiin tai niiden omistamiin yhtiöihin tulee laissa erikseen sää-tää näiden yhtiöiden velvollisuudesta turvata niiden palvelukseen siirtyvän henkilöstön lisäeläke-etuudet.

Voimaanpanolain 15 §:n mukaan palveluyhtiön on huolehdittava julkisten alo-jen eläkelain voimaanpanolain mukaisen lisäeläkeosuuden säilymisestä henki-löillä, jota siirtyvät maakuntauudistuksesta johtuvan järjestelyn johdosta palve-luyhtiöön.

Lakiehdotuksen 15 § sisältää periaatteen lisäeläke-etuuksien turvaamisesta. Lakiehdotuksen sanamuodosta johtuen sen sisältö on kuitenkin tulkinnanva-rainen.

Lakiehdotuksen mukaan lisäeläke-etuuden säilymisestä huolehtiminen koskee palveluyhtiöitä. Palveluyhtiön käsite on kuitenkin epäselvä, koska sillä voidaan tarkoittaa joko pelkästään maakuntien palvelukeskuksia, mutta myös muita maakuntien omistamia yhtiöitä.

JHL ehdottaa, että voimaanpanolain 15 §:n sanamuodon tarkentamista. La-kiehdotuksessa tulisi todeta, että maakuntien ja palvelulaitosten omistamien yhtiöiden sekä maakuntien palvelukeskusten ja niiden omistamien yhtiöiden on huolehdittava julkisten alojen eläkelain voimaanpanolain 6 § 2 momentin tasoisen lisäeläkeosuuden säilymisestä henkilöillä, jotka siirtyvät maakunta-uudistuksesta johtuvan järjestelyn johdosta palvelukeskukseen tai mainittuihin yhtiöihin kunnan tai kuntayhtymän palveluksesta ja joiden palvelussuhde jat-

kuu palvelukeskuksessa tai yhtiöissä yhdenjaksoisesti eläketapahtumaan saakka.

Lisäksi JHL kiinnittää huomiota siihen, että 16 §:ssä säädetään niiden siirtyvi-en työntekijöiden ja viranhaltijoiden lisäeläke-etuuden turvaamisesta, jotka siirtyvät yhtiöihin kunnasta tai kuntayhtymästä. Henkilöstön siirtyminen yhtiöihin voi kuitenkin tapahtua vaiheittain siten, että henkilöstö siirtyy ensin kunnista ja kuntayhtymistä maakuntiin tai palvelulaitoksiin ja myöhemmin maakunnasta tai palvelulaitoksesta niiden omistamiin yhtiöihin. Tämän vuoksi 15 §:ää tulee mielestämme täydentää säännöksellä, jonka mukaan palvelukeskuksen ja maakunnan tai palvelulaitoksen omistaman yhtiön on huolehdittava myös niiden työntekijöiden ja viranhaltijoiden lisäeläke-etuksien säilymisestä, jotka siirtyvät maakuntauudistuksesta johtuvan järjestelyn johdosta maakunnasta tai palvelulaitoksesta palvelukeskukseen tai sen omistamaan yhtiöön tai maakuntien tai palvelulaitoksen omistamaan yhtiöön. Tämän suojan tulee ulottua myös silloin, jos palvelulaitokset "pakkoyhtiöittävät" toimintaansa 31.12.2020 jälkeisenä aikana.

Maakuntauudistuksen jatkovalmistelussa on varmistettava valtiolta maakuntiin siirtyvän henkilöstön lisäeläketurvan säilyminen. Valtion henkilöstön lisäeläke-turva on säilytettävä kaikissa niissä tilanteissa, joissa tuleva työnantajavaihdos johtuu maakuntauudistuksesta johtuvasta syystä.

Henkilöstövaikutusten arviointi tehtävä välittömästi ja osana esivalmistelua sil-le on asetettava selkeä määräaika. Henkilöstö on kartoitettava viipymättä toi-mipaikoittain, palveluketjun osana / ammattialoittain ja tehtävä- tai osatehtä-väkokonaisuuksittain. Kartoituksessa on huomioitava vakinaiset, virka- ja työ-suhteiset, määräaikaiset, kokoaikaiset ja osa-aikaiset. On arvioitava myös henkilöstön ikärakenne ja eläköitymisennuste, jotta riittävä henkilöstö ja laa-dukas palvelu turvataan. Jo tässä vaiheessa pitää selvittää tehtävänkuvien muutostarpeet ja kelpoisuudet sekä ennakoida mahdolliset täydennys- ja lisä-koulutustarpeet. Aikataulujen huomioiminen vaatii järjestelmällistä johtamista ja tiedon välittämistä.

Sote-uudistuksella on vaikutuksia pitkälle tulevaisuuteen; toimintojen uudel-leen organisointi, työtehtävien uudelleen järjestely, päällekkäisyyksien purka-minen ja monet muut muutokset vaikuttavat henkilöstön määrään, asemaan ja työtehtäviin sekä palvelussuhteen ehtoihin. Sosiaali- ja terveysala on naisvaltainen ala eli uudistus tarkoittaa isoja muutoksia naisvaltaisen alan työmarkkinoilla.

Sote-alan työsopimuksista 22,5 % on määräaikaisia, ns. 0-tuntisopimusten määrä on jo lähes 15 %. Uhkana on, että valinnanvapaus lisää määräaikais-ten ja 0-tuntusopimusten määrää. Ruotsin työmarkkinoilla kehitys on johtanut henkilöstömitoitusten pienentämiseen ja siten yksittäisen työntekijän työmää-rän lisääntymiseen. Kaikki tämä vaikuttaa työhyvinvointiin ja työssäjaksami-seen.

Sote-uudistuksen myötä henkilöstöön noudatettava työehtosopimus saattaa vaihtua. Vaihtumisella on suuria vaikutuksia palvelussuhteen ehtoihin, erityi-sesti tukipalvelutehtävissä. Vaikutukset ulottuvat siten myös eläketasoon.

Sote-uudistukselle on asetettu mittavia säästötavoitteita. Säästötavoite ei saa tarkoittaa henkilöstön irtisanomisia.

43. 41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?

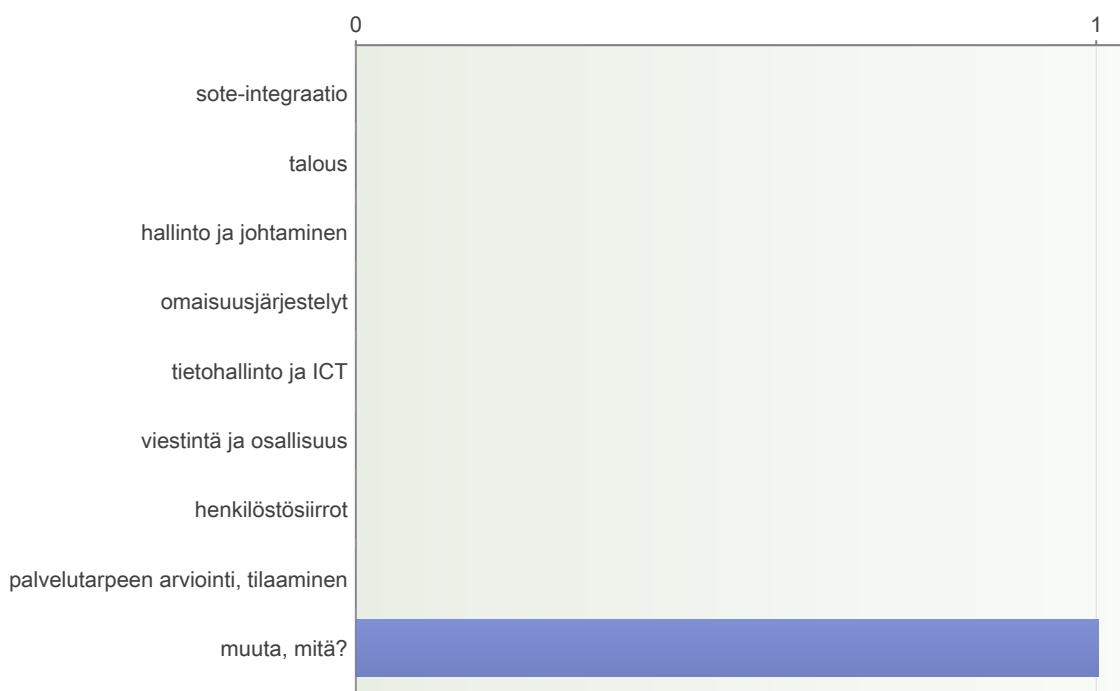
Ei vastauksia.

44. 42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?

Ei vastauksia.

45. 43. Mihin aiheeseen/aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen (voitte valita useamman vaihtoehdon)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: muuta, mitä?

- Edellisen sote-uudistuksen yhteydessä toiminut henkilöstötyöryhmä päätyi esittämään laajaa tutkimus- ja seurantahanketta henkilöstön työhyvinvoinnista. Toimijoina olisivat olleet mm. Työterveyslaitos ja Terveystieteiden tutkimuskeskus yhteistyössä kunnallisten pääsopijoiden kanssa. Vastaava hanke tulee pikaisesti ottaa työn alle sisältäen myös maakuntauudistusta koskevat henkilöstöryhmät. Taustalla on Työterveyslaitoksen pitkäaikainen kunta-alan Kunta10-hanke, joten TTL:n vahva asiantuntemus tulee saada käyttöön. Kunta-alan työelämän kehittämisohjelma Kunteko2020 voi puolestaan toimia vertaisfoorumina, jossa jaetaan hyviä malleja muutoksen läpiviennille. Kunte-ko-ohjelma tukee myös kuntien ja kuntayhtymien verkostoitumista, antaa sparrausta ja koulutusta. Elementit ovat jo valmiina. www.kunteko.fi. Kunteko2020 on liitettävä kiinteästi mukaan sote-uudistuksen läpiviemiseen. Valtion budjettiin on varattava riittävä rahoitus edessä olevan julkisen hallinnon ja julkisen työn muutosten hallintaan. Muutosturvarahastoa tarvitaan erityisesti muutoksen johtamiseen, mahdolliseen henkilöstön uudelleen koulutukseen ja palkkaharmonisointiin. Muutos on historiallisen suuri ja edessä on useamman vuoden valmistelu-, siirtymä- ja toimeenpano-aika, mikä kuormittaa henkilöstöä samalla, kun päivätyö on hoidettava hyvin. Rahastoa puoltaa sekin, että muutos on vahvasti poliittisesti johdettua, mutta konkreettinen muutos tapahtuu ja viedään läpi organisaatioissa, yksittäisillä työpaikoilla ja yksittäisten työntekijöiden toimesta. Uudistus tarvitsee tuekseen kattavaa muutosturvapakettia. Muutosturvapaketissa tulisi huomioida nykyistä yhteistoimintalakea kattavammin kuntien

velvollisuus palvelurakenteen ja työnantajatoimintaan liittyvissä kaikissa muutostilanteissa työllistää, kouluttaa ja auttaa mahdollisen uuden työpaikan löytämisessä. Ikääntyneiden työntekijöiden kohdalla tulisi käyttää erityistoimia, sillä heidän työllistymismahdollisuutensa ovat kaikkein haastavimmat. Kunnilla ja valtiolla tulee olla vahva velvollisuus välttää muutoksista johtuvia työttömyysjaksoja ja niistä syntyviä inhimillisiä ja taloudellisia tappioita.

46. 44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Vaikutusten arviointi on keskeinen osa uudistuksen valmistelua. Hallitusohjelmassa on sitouduttu lapsi- ja perhevaikutusten arvioinnin käyttöönottoon. Lasten ja perheiden sosiaali- ja terveyspalvelujen on muodostettava toimiva kokonaisuus kunnan järjestämisvastuulla olevien varhaiskasvatuksen, koulujen ja oppilaitosten sekä lasten ja nuorten vapaa-ajan palvelujen kanssa. Sote- ja maakuntauudistus tulee keskittämään palveluja, joten palvelujen saatavuuden turvaaminen on taattava. Maakunnan ja kuntien palveluiden on siten muodostettava toimiva kokonaisuus. Palvelujen tuotannon jakautuessa usealle taholle riskinä on, että kukaan ei koordinoi asiakkaan saamia palveluita ja apua, eikä vastaa asiakkaan kokonaistilanteesta. Sote-uudistuksessa on kyse myös perus- ja ihmisoikeuksista. Sosiaali- ja terveydenhuolto on tärkeässä roolissa perus- ja ihmisoikeuksien, kuten yhdenvertaisuuden, sosiaalisten oikeuksien, terveysoikeuksien ja lasten oikeuksien, toteutumisen edistämiseksi ja turvaamisessa. Perustuslain mukaisesti julkisen vallan on turvattava perus- ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Perus- ja ihmisoikeusnäkökulma on otettava huomioon sote- ja maakuntauudistuksessa. Lasten oikeuksien turvaamisen perustana on oltava lapsen oikeuksien sopimus.

47. 45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Vastaajien määrä: 1

- JHL esittää voimaanpanolain 16§ säännöstä Työsuojeluyhteistoiminnasta maakuntia perustettaessa: ”Tämän lain mukaiset maakuntien, maakuntien palvelulaitosten ja ..... perustamista koskevat päätökset tulee käsitellä työsuojeluyhteistoiminnassa ..... edustajien kesken sen mukaisesti, mitä Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta (44/2006) sekä kunta-alan työsuojeluyhteistoimintasopimuksessa säädetään.”

JHL ehdottaa 16 §:n sanamuotoa muutettavaksi siten, että maakuntien, maakuntien palvelulaitosten ja maakuntien yhtiöiden perustamista koskevat päätökset valmistellaan yhteistoiminnassa maakuntien, kuntien ja kuntien henkilöstön edustajien kanssa. Mikäli laki edellyttää ainoastaan ”päätösten käsittelyä” yhteistoiminnassa, on mahdollista tulkita sanamuotoa siten, että se edellyttää yhteistoimintaa vasta siinä vaiheessa kun päätökset tai päätösehdotukset ovat valmiina olemassa. Työnantajan ja henkilöstön yhteistoimintaa koskevien yleisten pelisääntöjen kannalta tämä olisi liian myöhäinen vaihe eikä tosiasialisesti mahdollistaisi henkilöstön edustajien vaikutusmahdollisuutta.

JHL ehdottaa, että voimaanpanolain 16 §:ää täydennetään lisäämällä siihen säännös, jonka mukaan voimaanpanolain 6 §:ssä tarkoitettu väliaikainen valmistelutoimielin on velvollinen soveltuvien osin noudattamaan työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa annettua lakia.

Voimaanpanolain 15 §:ää tulee JHL:n mielestä täydentää säännöksellä, jonka mukaan palvelukeskuksen ja maakunnan tai palvelulaitoksen omistaman yhtiön on huolehdittava myös niiden työntekijöiden ja viranhaltijoiden lisäeläke-etuuksien säilymisestä, jotka siirtyvät maakuntauudistuksesta johtuvan järjestelyn johdosta maakunnasta tai palvelulaitoksesta palvelukeskukseen tai sen omistamaan yhtiöön tai maakuntien tai palvelulaitoksen omistamaan yhtiöön. Tämän suojan tulee ulottua myös silloin, jos palvelulaitokset ”pakkoyhtiöittävät” toimintaansa 31.12.2020 jälkeisenä aikana.

JHL esittää lisättäväksi 23§ 2 momenttiin tarkennuksia:

”Maakunta voi pyytää kunnalta käyttönsä tarpeellisiksi katsomiaan lisäselvityksiä ja asiakirjoja. Jos maakunta katsoo, että 1 momentissa tarkoitetun selvityksen mukaan maakunnan hallintaan siirtyvät toimitilat, irtaimisto ja niiden kunto (työturvallisuus ja –terveys) sekä sopimukset eivät turvaa sosiaali- ja terveystoimen tai pelastustoimen järjestämistä alueella, maakunnan on neuvoteltava kunnan kanssa. ”

JHL puoltaa yhtiöittämistä koskevan 14 §:n 3 momentin säätämistä kuitenkin siten tarkentaen, että 14 §:n 3 momentti koskisi paitsi maakuntien, myös palvelulaitosten ja palvelukeskusten 31.12.2020 mennessä perustamia yhtiöitä.

Voimaanpanolakehdotuksen 7 luvun 42 §:n mukaan maakunnan tulee perustaa valinnanvapauden piirissä olevien palvelujen tuottamista varten palvelulaitoksen tytäryhtiöt 31.12.2020 mennessä. JHL esittää, että voimaanpanolain 14 §:n 3 momenttiin tai sitä koskevan hallituksen esityksen perusteluihin lisätään maininta, jonka mukaan 14 §:n 3 momenttia sovelletaan voimaanpanolain 7 luvun 42 §:ssä tarkoitettuihin yhtiöittämiin siinäkin tapauksessa, että yhtiöittäminen syystä tai toisesta tapahtuu 14 §:n 3 momentissa mainitun ajankohdan jälkeen.